LAISVĖ
Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Telephone: 641-6887
Area Code 212

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879

LAISVĖ

THE LITHUANIAN WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Savaitinis

Dalyje Queens apskrities (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje 12.00
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

NO. 58 ★ ★ ★ ★ ★ ★ PENKTADIENIS, SPALIO (OCTOBER) 20, 1972 OZONE PARK, N. Y. 11417 ★ ★ ★ ★ ★ ★ METAI 61-IEJI

KRISLAI

Tikimasi daug svečių
Kaip sekasi mūsų rugiapiūtei?
Mūsų karščiausi linkėjimai
Nixono strategija
Irgi pranašas

— A. BIMBA —

Gal dar šio mėnesio pabaigoje tikimasi susilaukti iš Lietuvos didokos grupės turistų. Tai labai džiugi žinia Amerikos lietuviams. Jiems visada malonu susitikti su tėvynainiais iš gimtojo krašto.

Dar nežinoma, kur kada svečiai lankysis. Būtų labai gražu, jeigu New Yorke, Chicagoje ir dar kur būtų suruošti su svečiais vieši susitikimai.

o

Žinau, kad visi skaitote Administracijos pranešimus iš "Laisvės" vajaus eigos. Pradžia galima pasidžiaugti. Į fondą aukos gražiai plaukia. Gaunamas vienas kitas naujas skaitytojas. Senieji skaitytojai prenumeratas atsinaujina. Jau gerai pasirodė keletas vajininkų.

O reikia žinoti, kad pradžioje vajus visados būna lėtokas. Tik su lapkričiu pradeda pilnai įsisiūbuoti.

o

Šio mėnesio 28 dieną draugai kanadiečiai švęs savo laikraščio "Liaudies Balsas" 40-ąjį gimtadienį. Žinoma, gaila, kad dėl pritrūkimo jėgų ir išteklių, "L. B." beišeina tik kas antra savaitė. Bet vis tiek jo reikšmė ir vaidmuo Kanados pažangiajame lietuvių judėjime nėra sumažėję.

Mes karštai tikime, kad "L. B" dar ilgai gyvuos. Kaip tik to mes ir linkime.

Šios garbingos istorinės sukakties proga nuoširdžiai sveikiname "Liaudies Balso" kolektyvą ir skaitytojus. Tikime, kad jūsų jubiliejinis parengimas bus labai sėkmingas. Gal jame turėsime ir laisviečių atstovybę.

o

Demokratų Partijos kandidatas McGovern paskelbė savo planą arba pažadėjimą, kaip jis, laimėjęs rinkimus, Vietnamo karą greitai likviduotų, nutrauktų, užbaigtų.

Republikonai, matyt, susirūpinę. Jie į McGoverną ir jo planą šaudo iš didžiųjų kanuolių. Jo planą vadina kapituliacija, atsiklaupimu ir nusilenkimu prieš Hanojų.

Nixonas turi savo išrokavimus ir strategiją. Jis pagyvino derybas Paryžiuje. Jis laimės, jeigu karą prieš rinkimus užbaigs. O jeigu neužbaigs, tai sakys, kad jis ją baigia. Vidutinis pilietis pagalvos: negalima vadovybę keisti, kai ji darbą baigia! Niekas taip nedaro. . . Negražu ir nežmoniška. . .

o

Iš visų "pranašų" apie būsimųjų rinkimų rezultatus sociologas Saul Feldman bene bus įdomiausias. Jis tikrina, kad rinkimus laimės McGovern. Kodėl? Ogi todėl, kad jis yra už Nixoną aukštesnis. 1968 metais rinkimus Humphrey prakišo tik todėl, kad jis yra puse colio už Nixoną žemesnis.

Feldman teigia, kad per visus paskutinius keturiasdešimt metų, tik su viena išimtimi, rinkimus laimėjo tas kandidatas, kuris buvo už savo oponentą aukštesnis. Išimtis buvo tik su Wilkiu.

Taikos gandus nustelbia padidinti bombardavimai plačioje Indokinijoje

Washingtonas. - Kissingeris grįžo iš Paryžiuje turėtų slaptų taikos pasitarimų su Šiaurės Vietnamo vadu Tho. Nežinia, ką jis raportavo prez. Nixonui, kiek pasitarimuose padaryta progreso. Viskas daroma prieš kietai uždarytų durų.

Komercinėje spaudoje plačiai rašoma, kad jau esą atsiekta kai kurių susitarimų. Bet viena svarbi taikai kliūtis - Pietų Vietnamo prezidentas - diktatorius Thieu, kuris nenori pasitraukti ir Nixonas nenori jo nuskriausti. Vietnamo liaudies atstovai siūlo sudaryti koalicinę valdžią iš nacionalistų, centro ir kairiųjų partijų.

Tuo pačiu metu amerikiečių lėktuvais padidinti bombardavimai Indokinijoje žymiai nustelba taikos gandus. Karas visu smarkumu tęsiamas. Šiaurės Vietnamas nuolat bombarduojamas. Pietų Vietname mūšiai jau arti sostinės Saigono. Liaudiečių jėgos tik už dešėtko mylių nuo Saigono mušasi su Saigono jėgomis.

MASKVA. - Iš Leningrado atskridęs tarybinis lėktuvas su 176 žmonėmis audringame ir lietingame ore nukrito ir susidaužė. Visi keleiviai žuvo.

Susidegino negras Vietnamo veteranas

Atlanta, Ga. - Neseniai grįžęs iš Vietnamo Willie Phillips miesto centre kerosinu apsipylė ir susidegino, protestuodamas prieš rasinę diskriminaciją Jungtinėse Valstijose ir Pietų Vietname.

Phillips paliko raštelį, kuriame rašo, kad jis tai daro, kovodamas už visus pavergtus ir skriaudžiamus žmones, kaip Pietų Vietname keletas budistų dvasiškių, protestuodami susidegino. Kartu jis pasmerkė Amerikos imperializmą.

Darbininkų teisės kompanijose

LEONARD WOODCOCK

Tokijas. - Japonijos automobilių darbininkų federacijos konvencijoje kalbėdamas, Jungtinės Automobilių Darbininkų unijos prezidentas Woodcock siūlė, kad Japonijos ir JAV darbininkai kovotų už teisę kontroliuoti tarptautines kompanijas, turėtų autoriteto prie tarptautinės prekybos reguliacijų ir t. t.

Vincas Andrulis

Iš Chicagos pranešama, kad dienraščio "Vilnies" redaktorius Vincas Andrulis pasitraukia iš redakcijos. Priežastis: sveikatos susilpnėjimas. Šių metų vasario 4 dieną Vincas atšventė savo 82-ąjį gimtadienį. Tai vienas iš seniausių Amerikos lietuvių veikėjų ir mūsų pažangiojo judėjimo auklėtojų. Jis "Vilnį" redagavo per daugiau kaip 50 metų!

Praeitą sekmadienį jam buvo Chicagoje suruoštas pagerbimo banketas.

Girdėjome, kad Vincas ruošiasi rašyti atsiminimus iš savo gyvenimo ir ilgametės veiklos kaipo nenuilstantis kovotojas už visos žmonijos šviesesnį rytojų.

Vincas Andrulis

Amerikiečiai daužė prancūzų misiją

Hanojus. - Šiaurės Vietnamo sostinę bombarduodami, Jungtinių Valstijų lėktuvai numetė bombas ir ant Prancūzijos misijos pastato.

Pastatą sugriovė, taipgi apdaužė šalimais esančias Švedijos ir Alžyro ambasadas. Prancūzija, Švedija ir Alžyras protestuoja Amerikai.

WASHINGTONAS. - Darbo biuro statistikai skelbia, kad šiuo metu 4,700,000 yra bedarbių gretose. Nedarbas nesumažėjo.

JAV prezidentas Nixonas ir AFL-CIO prezidentas Meany - geri bičiuliai. Abu kartu tariasi, kaip karą laimėti Indokinijoje. Meany užgiria Nixono karo programą, rinkimuose prisidengęs "neutralumu" padeda republikonams. Bet didžiulė dauguma unijistų griežtai atmeta Meany "neutralumą", remia demokratų kandidatus McGoverną ir Shriverį.

NAUJIENOS IŠ LIETUVOS

BROLIŠKŲ RESPUBLIKŲ SCENOSE

Vilnietės poetės Violetos Palčinskaitės pjesės "Aš vejuosi vasarą" premjera netrukus įvyks Maskvos lėlių teatre.

Tai jau nebe pirma šio populiaraus scenos veikalo vaikams "išvyka" už Tarybų Lietuvos ribų. Kijevo jaunimo teatrui, suvaidinusiam V. Palčinskaitės "Aš vejuosi vasarą", visasąjunginiame dramaturgijos festivalyje buvo paskirta pirmoji vieta. Už tą pačią pjesę, pastatytą pionierijos 50-mečiui, visasąjungines premijas gavo Ukrainos Vorošilovgrado miesto lėlių teatras ir Vilniaus "Lėlė".

Pradeda tarprespublikines keliones ir kita lietuvių poetės pjesė "Spyruoklinis kareivėlis". Ją šį sezoną stato Permės lėlių teatras. O štai lietuviškoje scenoje - Vilniaus jaunimo teatre netrukus įvyks susitikimas su naujos V. Palčinskaitės pjesės "Septintas trimitas" herojais.

PAJŪRYJE GAUSĖJA MUZIEJŲ

Klaipėdoje rekonstruojamas pastatas, kuriame numatyta atidaryti Lietuvos TSR Dailės muziejaus paveikslų galeriją. Joje bus nušviečiama lietuvių dailės istorija, eksponuojami rusų ir Vakarų Europos dailininkų darbai.

Dabar uostamiestyje veikia liaudies meno ir jūrų muziejai. Kaskart populiaresnis tampa Kuršių Nerijos istorijos muziejus Nidoje. Čia ruošiamas dar vienas - Žvejo buities muziejus, kuriam jau sukaupta daug įdomių eksponatų.

ISTORINĖS DRAMOS PREMJERA

Kauno dramos teatro kolektyvas naująjį teatrinį sezoną pradėjo Lietuvos TSR liaudies rašytojo Juozo Grušo istorine drama "Barbora Radvilaitė".

Barboros Radvilaitės vaidmenį šiame spektaklyje sukūrė Lietuvos TSR nusipelniusi artistė R. Staliliūnaitė, Žygimanto Augusto - aktorius K. Genys.

"Barbora Radvilaitė" - ketvirtoji J. Grušo pjesė, pastatyta Kauno dramos teatre.

V. PETKEVIČIENĖ

AUGA NAUJAS SVEIKATOS MIESTELIS

Kaišiadorys. Vakarinėje miesto dalyje Jonavos statybininkai pradėjo rajoninės ligoninės statybą. Ją pastačius, čia bus įrengta modernios laboratorijos, operacinės, erdvios palatos. Ligonių gydymui gydytojai pasitelks naujausias mokslo ir technikos naujoves.

Šio komplekso statyba kainuos beveik 3 milijonus rublių.

S. ABROMAVIČIUS

Nauja mokykla R. Mizaros vardu

(Kablegrama iš Lietuvos)

Merkinėje iškilmingai atidaryta nauja Rojaus Mizaros vidurinė mokykla. Moderniame pastate - šešiolika klasių, mokymo kabinetai, erdvi salė, valgykla. Mokykloje mokosi 572 mokiniai.

Mokyklos atidarymo iškilmėse dalyvavo Lietuvos TSR ministrų tarybos pirmininko pavaduotojas, valstybinės plano komisijos pirmininkas A. Drobnys ir respublikos švietimo ministras M. Gedvilas. Respublikos dailininkai padovanojo mokyklai keletą savo darbų ir nutarė rūpintis jos meniniu apipavidalinimu.

A. BUČELIS

ROMA. - Italijoje šiuo metu yra 1,200,000 bedarbių. Nedarbas nuolat didėja.

Kongresmenai ir senatoriai įsijungė į prezidentinių rinkimų varžybas

Washingtonas. - Kongreso sesija užsidaro ir veik visi kongresmenai ir senatoriai pasileidžia į prezidentinių rinkimų varžybas. Lapkričio 7 d. įvyks lemiantieji rinkimai, kas laimės: republikonai ar demokratai, Nixonas ar McGovernas.

Republikonai visaip manevruoja, kad išlaikytų savo pozicijas. Nixonas daug kalba apie taiką Indokinijoje, naudoja Kissingerį, kaip taikos vėliavos nešėją. Bet taikos visai nesimato. Demokratai vis daugiau užkariauja piliečių pritarimą baigti karą Indokinijoje, kovoti nedarbą, infliaciją, rasinę diskriminaciją. McGovernas stebėtinai energingai darbuojasi, numaskuodamas Nixoną, įrodydamas, kad Nixonas nenori karo baigti.

Visi pripažįsta, kad McGoverno vardas per pastarąsias kelias savaites žymiai pakilo, o Nixono įtaka kas kart mažėja.

Kompartijos kandidatai Hall ir Tyner važinėja po visą šalį su rinkimų propaganda ir turi nemaža pasisekimo.

Eaton ir Harriman smerkia kara

CYRUS EATON

Washingtonas. - Milijonierius Cyrus Eaton ir buvęs ambasadorius Harriman sveikina plačios prekybos su Tarybų Sąjunga prospektus.

Kartu abudu griežtai pasmerkė karą Indokinijoje. Eaton sako: Kaip mes galime daryti plačią prekybą su tomis šalimis, kurias skaitome savo priešais.

Harriman sako: Kol mes kariausime Indokinijoje, nebus galima turėti plačios prekybos su socialistinėmis šalimis. Harriman smerkia blokadą prieš Kubą.

WASHINGTONAS. - Nixonas pareiškė, kad jis nesulaikys prieš lapkričio 7 d. rinkimus Šiaurės Vietnamo bombardavimo. Nixonas sako, kad prez. Johnsonas, sulaikydamas bombardavimą prieš 1968 m. rinkimus, padaręs "labai, labai didelę klaidą".

SAN JUAN, Puerto Rico. - Didžiausio šioje saloje dienraščio "El Mundo" darbininkai, išstreikavę 7 mėnesius, laimėjo naują kontraktą su žymiu algų pakėlimu ir darbo sąlygų pagerinimu.

Kongresą kontroliuoja didieji trustai

Washingtonas. - Vartotojų reikalų gynėjas Ralph Nader spaudos konferencijoje įrodinėjo, kad aliejaus, plieno, automobilių ir kiti trustai kontroliuoja Kongresą. Susidaro "naujo tipo monarchijai" sąlygos.

Nader įspėja piliečius rinkimuose nebalsuoti už tuos, kurie gina trustų reikalus. Nixonas esąs geriausias didžiųjų trustų reikalų gynėjas.

Anglijos darbiečiai už Airijos vienybę

Blackpool. - Anglijos Darbo partijos eilinių narių metinė konferencija reikalavo, kad Anglijos militarinės jėgos susilaikytų nuo teroro ir pasitrauktų iš Šiaurės Airijos.

1,200 delegatų pasisakė už visos Airijos vienybę, kuri galėtų išrišti Šiaurės Airijos gyventojų kivirčus. Bet tai priklauso nuo Šiaurės Airijos gyventojų sutikimo. Konferencija pasisakė už Anglijos ir Airijos darbininkų solidarumą.

Nixonas suvaržytų darbininkų teises

Washingtonas. - Jeigu Nixonas būtų išrinktas prezidentu antram terminui, tai jis stengtųsi žymiai suvaržyti darbo žmonių teises, pareiškė kongresmanas Stokes, juodųjų kongresmenų kokuso vadas.

Kalbėdamas Moterų Nacionaliniame Demokratiniame klube, Stokes aiškino, kad Nixonas tarnauja didžiajam bizniui, todėl yra darbo žmonių priešas. Jis bandytų pažaboti bet koki darbo žmonių pasipriešinimą didžiajam bizniui.

Prekių kainos smarkiai kyla

Washingtonas. - Urminės prekių kainos dabar smarkiau kyla, kaip prieš Nixono ekonominę kontrolę.

Per pastaruosius 10 mėnesių kainos pakilo 5.7%, kuomet prieš algų-kainų kontrolę per tokį pat laiką pakilo 5.2%. Maisto kainos daugiausia pakilo.

LAISVE LITHUANIAN WEEKLY

PUBLISHED BY THE LITHUANIAN COOPERATIVE PUBLISHING SOCIETY, INC.
Published Fridays, except in case of holidays.
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 — ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year $9.00	Canada, Lat. Amer., per year, $10.00
United States, per 6 months 5.00	Canada, Lat. Amer. 6 months $5.50
Queens Co., per year $10.00	Foreign countries, per year, $12.00
Queens Co., per six months $5.50	Foreign countries, 6 months, $6.50

Ar kaliniai dar turi žmogaus teisių?

Niekam nėra jokia paslaptis, kad Amerikoje mes turime tūkstančius vyrų ir moterų, sumestų į kalėjimus už vienokį ar kitokį įstatymų pažeidimą. Ir šių nelaimingųjų skaičius dar kasmet didėja. Kai kuriose vietose nusikaltėlių skaičius toks, jog kalėjimuose vietos nebeužtenka. Baisus susikišimas. Sąlygos nepakenčiamos. Prieš jas kai kur kaliniai sukyla. Kai kur, kaip, pav., Attikoje, sukilimai baigiasi kalinių ir sargų skerdynėmis.

Seniai daug kalbama, bet beveik nieko nedaroma tų kalinių sukilimų priežastims pašalinti. Kalbama apie reformas, bet niekas nieko nereformuoja.

Nejaugi žmogus, patekęs už grotų, jau yra praradęs visas žmogaus teises, su kuriomis valdžia ir kalėjimų viršininkai turėtų skaitytis?

Šis klausimas reikalingas atsakymo. Labai gerai, kad daugelyje vietų jau patys kaliniai pradeda vartoti, apart sukilimų prieš nežmoniškas sąlygas ir viršininkų sauvaliavimą, naują kovos būdą. Jie pradeda panaudoti teismus. Jau visoje eilėje kalėjimų yra traukiami teisman kalėjimų viršininkai ir vietinės valdžios. Antai, Cincinnati kalėjimo įnamiai traukia teisman miesto viršininkus, kad šimto metų senumo kalėjimo pastatas netinkamas žmogaus gyvenimui. Washingtone moterų kalėjimo įnamės skundžiasi teismui, kad kalėjime nesvietiška kamšatis, kad sanitarinės sąlygos nepakenčiamos. Lansingo kaliniai skundžiasi, kad jų susirašinėjimas su advokatais yra cenzūruojamas ir t. t.

Įdomu, kaip į tas bylas teismai atsilieps. Gal gi kaliniai ir bus susiradę naują būdą savo būklei pagerinti. Greitai turės paaiškėti.

Uždarykite visas militarines bazes!

Pirmutinė buvo Amerikos Komunistų Partija savo rinkiminėje programoje iškelti šūkį: "Visos militarinės bazės užsienyje turi būti uždarytos!" O tokių bazių, kaip žinia, yra daugiau kaip 3,000! Jos visos kapitalistinėse šalyse. Vienos turi apsupusios Tarybų Sąjungą, kitos Rytų Europą, dar kitos Kiniją ir t. t. Kai kurios bazės labai didelės, turinčios net po keletą desėtkų tūkstančių kareivių. Jos aprūpintos moderniškiausiais ginklais. Jų išlaikymas ir operavimas kasmet suėda desėtkus bilijonų dolerių. Jos nereikalingos. Jos yra Amerikos imperializmo įrankis kapitalistiniams interesams ginti. Komunistai sako: Jos visos turi būti uždarytos-likviduotos!

Šiomis dienomis šį komunistų reikalavimą-šūkį parėmė Amerikos Liaudies Partija, kuriai vadovauja Dr. Benjamin Spock. Labai gerai.

Bet kaip su Demokratų partija ir jos kandidatu McGovern? Atrodo, kad šiuo klausimu tarp republikonų ir demokratų pamatinio skirtumo nėra. Skirtumas tik toks, kad McGovern sako, kad jis, laimėjęs rinkimus, militarinių bazių užsieniuose skaičių sumažintų. Bet nepasako, kiek jis jų likviduotų, o kiek paliktų.

Ir čia diskriminacija

Komunistų Partija pasiuntė prezidentui Nixonui ir Federalinei Aviacijos Agentūrai griežtą protestą prieš rasinės diskriminacijos vartojimą šioje rinkimų kampanijoje. Už pavyzdį paduodamas įvykis Detroito aerodrome. Delta lėktuvų linijos viršininkai biauriai pasielgė su Komunistų Partijos kandidatu Jarvis Tyner ir rinkiminės kampanijos koordinatoriu Ronald Stevenson. Nors lėktuve buvo vienuolika kaleivių, bet tik prieš juodu buvo padaryta labai išsami krata. Mat, jiedu yra negrai, o visi kiti baltieji.

Kuo viršininkai teisinasi? Ogi tuo, kad jiems atrodė, jog Tynerio ir Stevensono labai profiliai panašūs į lėktuvų grobikų ("hijackers") profilių! Tai begėdiškas pasiteisinimas. Aišku, kad tiems rasistams jų "profiliai" nebūtų buvę panašūs į hidžiakerių profilius, jeigu jie būtų baltieji ir demokratai arba republikonai.

Tiesa, dabar, apsisaugojimui nuo "hidžiakerių", yra daromos kratos, keleiviams einant į lėktuvą, bet kratomi yra visi keleiviai. Lygiai visi perleidžiami per tą pačią šerengą.

Delta linijos viršininkai pasielgė neleistinai. Valdžia turėtų juos tinkamai nubausti. Bet ar bus taip padaryta? Abejotina . . .

Ieškojimas

Kartais dairausi ir dairausi
Ir mažulėle plunksnele
Kaip žemės ašimi ramstausi,
Kol surandu patsai save.
Kol vėl atgyja skardūs rimai,
Ir mano kraujas, kaip lietus
Pasruvęs venomis arimų,
Pražysta, tampa nemarus.

V.Ž.

Kas ką rašo ir sako

"DVIPARTINIS BARBARIZMAS"

Pažangiečių "Daily World" (spalio 5 d.) savo vedamajame "Bipartisan barbarism" kreipia visų amerikiečių dėmesį į naujai iškeltus faktus apie Amerikos militarinių jėgų papildytus žiaurumus prieš Vietnamo civilinius žmones.

"Nixono valdžia", sako laikraštis, "numetė 800,000 tonų bombų ant Šiaurės Vietnamo, Pietų Vietnamo, Kambodijos ir Laoso tarp šių metų sausio 1 ir rugsėjo 30 d. Tai daugiau, negu buvo ant Indokinijos numesta bombų per visus 1971 metus. Tai daugiau bombų, negu buvo talkininkų numesta ant fašistinės Vokietijos tarp 1940 ir 1945 metus.

Nixono karas istorijoje užima aukštą vietą tarp pačių barbariškiausių karų. Jis užima pirmąją vietą imperialistiniame žiaurume prieš spalvotuosius žmones.

Atstovų Buto operacijų ir valdiškos informacijos pokomitetis šiomis dienomis atidengė, kad Gynybos departamentas atsisako atsakyti į klausimus apie pravestą skerdynę pagal taip vadinamą Phoenix programą. Apie 20,000 civilinių vietnamiečių vyrų, moterų, vaikų buvo per šią operaciją paskersta nuo 1968 metų iki 1971 metų gegužės mėnesio.

Ta programa buvo dvipartinė (demokratų ir republikonų). Ji pradėta vykdyti Johnsono administracijos pabaigoje ir tęsiama per pirmuosius Nixono režimo 28 mėnesius. Šis karas yra dvipartinis, nes abi didžiosios partijos yra tų pačių imperialistinių interesų kontroliuojamos".

PILNAI UŽSIPELNYTA BAUSMĖ

Vargiai rasi šiandien rimtai protaujantį lietuvį visoje Amerikoje, kuris nesiskųstų-nedejuotų, kad mūsų miestai ir miesteliai pavirtę džiunglėmis. Jau baisu ir į gatvę išeiti. Bloga, sakoma, kad valdžia nesiima tinkamų priemonių prieš chuliganus "mogeris", plėšikus, tai yra, tvarkos ardytojus, tvarkos pažeidėjus, kad policija jų nesuima ir kad teismai jų nenubaudžia.

Džiugu girdėti, kad Tarybų Lietuvoje tokie "sutvėrimai" nėra glostomi. Pavyzdį duoda šiomis dienomis nubaudimas grupelės sugedusių elementų.

Vilniaus "Tiesa" (spalio 5 d.) rašo, kad "teisiamųjų kaltė teismo proceso metu buvo visiškai įrodyta, ir visi teisiamieji prisipažino kalti, pasmerkė savo antivisuomeniškus veiksmus".

Jų atitinkamas nubaudimas bus gera pastaba kitiems antisocialiniams elementams, kad jų veiksmai pažeidinėti tvarką nebus toleruojami.

Betgi, tikėkite ar ne, čia mūsų "vaduotojai" visomis jėgomis savo spaudoje ir kalbose šaukia prieš Lietuvos valdžią ir teismus, kam chuliganus suvaldė. Jie, tie chuliganai, esą nekalti avinėliai, dargi ir "patriotai", ir Amerikos lietuviai turį kovoti už jų išvadavimą! Jie reikalauja, kad ir Lietuvos miestai būtų paversti džiunglėmis, kad ir ten žmonės bijotų išeiti iš namų, nes gali būti užpulti, sumušti ir apiplėšti. Žinoma, veltui jų pastangos ir troškimas susilaukti tokios Lietuvos.

REIKŠMINGA PARODA, REIKŠMINGA ŽODŽAI

Spalio 6 dieną Lietuvos sostinėje Vilniuje buvo atidaryta "sąjunginė tapybos darbų paroda 'Draugystė', skirta Tarybų Sąjungos įkūrimo 50-čiui". Eltos pranešimu, "į parodos atidarymą gausiai susirinko respublikos sostinės darbo žmonių kolektyvų atstovai, meno mylėtiniai, dailininkai, mokslo ir kultūros veikėjai, taip pat svečiai - dailininkai iš daugelio tarybinių respublikų".

Į parodą susirinkusius pasveikino valdžios bei partijos pareigūnai. Įsidėmėtini Lietuvos dailininkų sąjungos valdybos pirmininko, Tarybų Sąjungos liaudies dailininko profesoriaus J. Kuzminskio žodžiai.

-Gražius respublikos darbo žmonių gamybinius laimėjimus, - sako jis, - lydi turininga kultūriniai renginiai, skirti Tarybų Sąjungos įkūrimo penkiasdešimtmečiui. Šiuose rūmuose šiemet jau įvyko antroji Pabaltijo tarybinių respublikų tapybos darbų paroda. Dideli žiūrovų susidomėjimą sukėlė čia veikusios Rusijos Federacijos, Moldavijos, Armėnijos, Gruzijos, Estijos, Latvijos ir kitų respublikų dailininkų kūrybos parodos.

Šiandien atidaroma sąjunginė tapybos parodą yra giliai idėjiška, labai įvairi autorių meninėmis individualybėmis, supažindinanti su visų brolišku respublikų tapybos laimėjimais. Mes labai patenkinti, sulaukę šios parodos Vilniuje, ir dėkojame TSRS Dailininkų sąjungai už paramą ją organizuojant. Taip pat dėkojame dailininkams ir dailėtyrininkams, atvykusiems čia iš Maskvos, Kijevo, Taškento, Frunzės, Dušanbės, Alma Atos, Kišiniovo, Jerevano ir kitų miestų.

KATALIKU BAŽNYČIOJE SUKILMAS IŠ VIDAUS!

Savo straipsnyje "Krizė bus nugalėta" Chicagos kunigų "Draugė" (spalio 17 d.) koks ten K. Br. šaukia:

Visais laikais krikščionys privalėjo būti budrūs ir sąmoningi, kaip Dievo tautos —Bažnyčios — nariai. Ypač to reikia šiandie, kai po II Vatikano susirinkimo pasauliečiai "intelektualai", o paskui ir kunigai bei teologai griebėsi žiauriai ir pasityčiojančiai kritikuoti kiekvieną Bažnyčios gyvenimo apraišką, kiekvieną jos narį, hierarchiją, pasauliečius, kunigus ir teologus, vienuolius ir seseris, katalikiškas institucijas, liturgiją ir teologijos mokslą.

Visur pilna naujos religinės literatūros, kuri su įniršimu, kokio niekada dar nebuvo ne tik Bažnyčios, bet ir visuomenės istorijoje, mirtinai su pašiepiančiu stiliumi plaka savąją Bažnyčią. Pasėta naujų ir atnaujinta senų tikėjimo klaidatikysčių. Kūrybinga kritika, nurodanti kaip patobulint religinį bei bažnytinį gyvenimą, yra priimtina ir sveikitina, bet pasityčiojanti kritika yra priešinga Kristaus mokslui, kuriam atstovauja Bažnyčia. Pasityčiojanti kritika tikriausiai prisidėjo prie to, kad šiandien daugelio žmonių tikėjimą ištiko krizė.

Tačiau krizė, kuri graužia Dievo tautą — Bažnyčią — paskandinti bedugnėje, nėra iššaukta vien tik tos kritikos atmosferos, kurią sudarė Vatikano antrasis visuotinis Bažnyčios susirinkimas. Prie krizės prisidėjo kita, gal nemažiau svarbi priežastis, būtent infiltracija į katalikų galvoseną vadinamosios krikščionybės sekuliarizacijos teorijos. Toji teorija nori viską išaiškinti be Dievo, todėl nepripažįsta jokios vertės žmogaus santykiui su Dievu.

Tas tik reiškia, kad protas ir mokslas nugali prietarus ir burtus. Veltui K. Br. prakaituoja šią bažnyčios krizę nugalėti. Protui ir mokslui žengiant pirmyn, ši krizė darysis dar gilesnė ir platesnė.

GERI SANTYKIAI LABAI REIKALINGI

Chicagos "Vilnyje" (spalio 5 d.) redaktorius Vincas Andrulis sako:

"JAV ir TSRS pasirašė penkeriems metams sutartį riboti strateginį branduolinį ginklavimąsi. Ilgai tuo klausimu ėjo derybos. Tikimasi, sutartis pasiliks pastovi ir po penkerių metų.

Lietuvių "veiksniams", trokštantiems JAV karo su TSRS, viltys užgęsta. JAV santykiai su TSRS dar gerinami. Amerikos žmonės nori gerų santykių, nes tas užtikrins taiką. Prezidentui Nixonui prieš rinkimus reikalingi nauji atsiekimai.

TSRS diplomatai dabar dažni svečiai Baltuosiuose rūmuose.

IŠ LAIŠKŲ

"AIDO" CHORO
PIRM. JONUI GRYBUI!

Gerb. Jonai,

Jau geras pusmetis, kai man teko palikti New Yorką ir sugrįžti į Tėvynę, tačiau Jūsų tarpe praleista keletas savaičių visam laikui išliks mano atmintyje. Tai buvo didelio draugiškumo ir nuoširdaus svetingumo dienos.

Retkarčiais aš klausausi Viktoro Bekerio padovanotą "Aido" choro koncerto magnetafoninį įrašą ir rodos, kad ir aš kartu su Jumis sėdžiu "Laisvės" laikraščio svetainėje ir dainuoju kartu. Tai nepaprasto jausmo minutės.

Šiuo metu "Aido" choro kolektyvas ruošiasi sutikti savo kurybinį 60-ties metų jubiliejų. Tai labai gražus jubiliejus ir vertas didelio dėmesio, nes "Aido" choras per 60-ties metų laikotarpį atliko labai reikšmingą misiją - skleidė Amerikos lietuvių išeivijos tarpe lietuvišką ir kitų tautų muziką ir darbus, tuo pačiu auklėdamas juos kultūriniu bei estetiniu požiūriu.

Aš, kaip buvęs, nors ir trumpą laiko tarpą, Jūsų choro dalyvis, sveikinu garbingo jubiliejaus proga Jus, gerb. Jonai, choro dirigentę Mildą Stenslerienę, solistus: Nelę Ventienę, Viktorą Bekerį ir Augustiną Iešmantą, "Aido" choro korespondentę Eleną Feiferienę ir visus "Aido" choro dalyvius, linkėdamas Jums didelės kūrybinės sėkmės, gražių darbo rezultatų, o taip pat geros sveikatos ir asmeninės laimės.

RIMANTAS VALATKA
Vilnius
1972.V.7.

NEW DELHIS. - Indija ir Vokietijos Demokratinė Respublika užmezgė diplomatinius ryšius.

SOFIJA. - Bulgarijoje šiuo metu mokosi 1,630,000 studentų. Pastatyta 23 naujos mokyklos ir 150 yra statybos procese.

Laiškai redakcijai

Gerbiamoji Redakcija!

Labai prašau į "Laisvę" įdėti mano sekamas pastabas apie prezidentinius rinkimus ir kandidatus.

Man atrodo, kad šiemet rinkimai skirsis nuo visų kitų buvusių prezidentų rinkimų pastaraisiais kelias dešimt metų tuomi, kad mes, darbo žmonės, turėsime progą balsuoti už savo klasės kandidatus. Jau turime žinių, kad Amerikos Komunistų Partijos kandidatai bus ant baloto net keliolikoje pačių svarbiausių ir didžiausių valstijų, kaip New Jersey, Illinois, Massachusetts, Connecticut, Pennsylvanija ir New Yorkas.

Kaip žinia, Komunistų Partijos kandidatais yra Gus Hall į prezidentus, o Jarvis Tyner į viceprezidentus. Pastarasis dar jaunas kovingas vyras. Abudu komunistų kandidatai yra darbo žmonės. Jie puikiai supranta darbininkų klasės reikalus.

Komunistų Partija savo rinkiminėje programoje siūlo ne tik svarbias reformas šiandien pagerinti liaudies gyvenimui, bet ir pakeitimą visos šios santvarkos. Juk visų piktybių ir blogybių šaltinis yra kapitalistinė santvarka. Ją reikia pakeisti, sako komunistai, socialistine santvarka. Tai vienintelis kelias pašalinimui to blogybių šaltinio.

Už Nixoną balsuos tiktai nesusipratę piliečiai, arba tie, kurių interesai susieti su Vietnamo karo tęsimu. McGovern, tiesa, žada šį karą tuoj nutraukti. Labai gerai! Bet jis irgi atstovauja kapitalistiniams interesams. Jis nepašalins tų sąlygų, kurios šiandien mus smaugia.

Todėl aš karščiausiai raginu visus rimtai protaujančius geros valios lietuvius lapkričio 7 dieną balsuoti už Gus Hall ir Jarvis Tyner!

PETRAS JATKUS

Gerbiamas Drauge,

Laikraščiai "Laisvė" Niujorke ir "Gimtasis Kraštas" Vilniuje didžia dalimi yra tie tiltai, kurie padeda po pasaulį išsiblaškiusiems lietuviams suartėti su savo tėviške, geriau pažinti šiandieninius didžiulius jos pasikeitimus, išaugusią jos ekonomiką ir kultūrą. "Laisvė" taip pat padeda mums, gyvenantiems Tarybų Lietuvoje, suprasti nutolusius savo tautiečius, suvokti pakitusią jų galvoseną.

Šiandien susitikus su kokiu nors karo pabaigoj pasitraukusiu iš Lietuvos tautiečiu, nebekrinta į akis dažno jų globėjiška pažiūra į Lietuvos žmones, jie nebežiūri į buvusius savo gimines ir pažįstamus iš aukšto, nebelinkę laikyti savęs viskuo pranašesniais. Mes puikiai patys žinome, kad neturime daug tų buitinių prietaisų, kurių yra Amerikoje, mes žinome ir be mūsų svečių priminimo, kad Vakarų Vokietija, norš ir nukentėjusi nuo karo, pasiekė gana aukštą ekonominį lygį, bet mes nesijaučiame dėl to kalti, ir nenorime, kad tai mums priminėtų, kad ir užmaskuotų "špilkų" forma, mūsų amerikonai tautiečiai.

Mes didžiuojamės socialistine santvarka, nes laikome ją pranašesnę žmoniškumo atžvilgiu. Mes žinome, kad visos krašto pastangos yra nukreiptos gyvenimui gerinti. Viskas skirta tarnauti visiems žmonėms, o ne vienam kuriam jų sluoksniui. Mes tikime kilniąja žmogaus prigimtimi ir regime, kaip socialistinių šalių žmogus vis labiau bręsta, auga, iškyla vis į platesnes aukštumas.

Mes puikiai matome visus savo trūkumus. Mes trokštame, kad mūsų vaikai nebeturėtų tų ydų, kurias turėjo kai kurie jų tėvai.

Mūsų mokslininkai sprendžia spartesnio žmogaus ugdymo problemas. Jomis domisi plačiausi gyventojų sluoksniai. Neseniai Vilniuje vyko tarptautinis psichologų pasitarimas. Tarp kitų klausimų ten buvo paliesta ir sąžinės susiformavimo problema. Vakar perskaičiau knygą "Įdomioji biologija", kurioje populiaria forma paliesta daugybė aktualiausių šiandieninio mokslo problemų. Mane patraukė paskutiniai žmogaus smegenų centrų tyrinėjimai. Daug dėmesio skiriama farmakopsichologijai, kuri ieško, kaip cheminėmis priemonėmis paveikti emocijas.

Linkiu "Laisvei" kuo sėkmingiau artinti prie tėviškės ir tuos tautiečius, kurie lig šiol dar gana skeptiškai kartais būdavo linkę į ją žiūrėti.

Jus gerbiąs
J. ŠIMONIS
Vilnius,
1972.X.8

Gerbiamieji!

Pranešu, kad mano sveikata pagerėjo. Jau išeinu į lauką. Pasikaitinu saulės spinduliuose. Bet iš namų dar niekur nenueinu. Pagal gydytojo nurodymą vartoju vaistus. Jis sako, kad aš juos turėsiu vartoti, kol gyvas būsiu.

Dabar eina "Laisvės" ir "Vilnies" vajus gauti naujų skaitytojų ir atnaujinti išsibaigusias prenumeratas. Kurie ateis pas mane į namus, aš padėsiu prenumeratas atnaujinti ir paskui perduosiu vajininkui drg. S. Rainardui.

Jau gavau užuojautos laiškų: nuo G. V. Mekel iš Silver Sprint, Mo., nuo A. Petrukaitienės iš New London, Conn., ir nuo vietinių - Petronės Orintienės, Z. Kundrotienės, LLD 6 kp., K. Ustupo. Mūsų valstijoje įvyko du piknikai, kuriuose dalyvavo ir drg. A. Bimba. Man sakė, kad jis labai apgailestavo mano susirgimą. Ačiū visiems. Taipgi ačiū ir tiems, kurie pašaukia per telefoną, apgailestaudami.

GEORGE SHIMAITIS

26,256 darbdaviai apsuko darbininkus

Washingtonas. - 26,256 darbdaviai nelegaliai nedamokėjo už viršlaikius 259,304 darbininkams $36,500,000. Kai kurie darbdaviai nesilaikė algų minimumo įstatymo.

Darbo departamentas dabar privertė tuos darbdavius atmokėti savo darbininkams nelegaliai sulaikytus atlyginimus per 9 šių metų mėnesius.

WASHINGTONAS. - Daugelio valstijų ir miestų AFL-CIO tarybos griežtai atmetė Meany "neutralumą" ir pasisakė remti McGoverną.

KANADOS PAŽANGIŲJŲ LIETUVIŲ LAIMĖJIMAS

JIE LEIDŽIA DARBININKŲ LAIKRAŠTI

A. RIMKEVIČIUS

Mes gerai žinome, kaip sunku kapitalistiniame pasaulyje leisti darbininkišką laikraštį, kuris auklėja skaitytoją socialinės pažangos dvasia. Mūsų neremia galingos monopolijos, viską mes, pažangūs veikėjai, turime patys padaryti - ir lėšas sukaupti, ir laikraštį leisti, ir jį paskleisti. Ypač sunkėja mūsų darbas, retėjant dėl objektyvių aplinkybių pažangios išeivijos gretoms. Todėl kiekviena išeiviško darbininkiško laikraščio sukaktis yra ne šiaip įprastinio paminėjimo data, bet įvykis, liudijantis mūsų, pažangios išeivijos, ryžtą, pasišventimą, idealizmą, pareigos atlikimą.

Tokia sukaktimi yra ir mūsų kaimynų - Kanados "Liaudies balso" - keturiasdešimtmetis. Mes žinome, jog lietuvių Kanadoje yra žymiai mažiau, negu Jungtinėse Valstijose, jog mūsų pažangiems bičiuliams Kanadoje dar sunkiau išlaikyti grumtynes su laiko išmėginimais. Tai, jog jau 40 metų jie išlaiko darbininkišką laikraštį, yra iš tikro pasididžiavimo vertas reiškinys. Spalio 27 dieną paminimas "Liaudies balso" jubiliejus - visų pažangių užsienio lietuvių šventė.

Tačiau laikraštis nėra vien tie raidėmis mirgantys puslapiai. Tai - gyvi žmonės, kurie jį leidžia, kurių dėka laikraštis ateina pas skaitytoją. Todėl "Liaudies balso" sukakties proga norime šiek tiek papasakoti ir apie tuos pasišventėlius, kurių dėka Kanados lietuvių darbininkiškas laikraštis pasiekė savo keturiasdešimtmetį.

REDAKTORIUS JONAS YLA

1932 m. Toronte pasirodė pirmas pažangių Kanados lietuvių laikraštis "Darbininkų žodis", kuris vėliau buvo pavadintas "Liaudies balsu". Nuo pirmosios šio laikraščio išleidimo dienos jo darbuotoju buvo Jonas Yla - "Liaudies balso" redaktorius.

1973 metų gruodžio 22 dieną Jonui Ylai sukaks 70 metų. Gimė jis Kurkliuose, dabartiniame Anykščių rajone (buv. Ukmergės apskrityje). Kaip ir tūkstančiai Lietuvos žmonių, jis buvo priverstas ieškoti laimės svetur, nes namie nepakako duonos. 1927 metų pavasarį J. Yla atvyko į Kanadą.

Beje, jeigu JAV lietuvių pažangios spaudos redaktoriai tapo emigrantais dar prieš pirmąjį pasaulinį karą, tai pažangių Kanados lietuvių organizacijų veikėjai savo gimtinę buvo priversti apleisti jau lietuviškos buržuazijos valdymo metais. Tuo būdu praktiškai ir pažangios Kanados lietuvių emigracijos istorija yra bene dvidešimčia metų "jaunesnė", negu mūsiškė, nors lietuviai darbininkai ir Kanadoje pasirodė bei veikė anksčiau. Tačiau darbininkiška išeivių veikla yra glaudžiausiai susijusi su darbininkiška spauda. Tokios spaudos pasirodymas ir buvo ypač reikšmingas įvykis Kanados lietuvių gyvenime.

Atvykęs į Kanadą, J. Yla dirbo pas fermerius, miškuose, tiesė geležinkelius. Apie 1928 metus jis apsigyveno Toronte, kur dirbo įvairius sunkiai gaunamus darbus. O siaučiant pasaulinei imperializmo krizei, buvo atsidūręs ir bedarbių eilėse. Tada ir prasidėjo jo pažangi darbininkiška veikla. J. Yla atkakliai mokėsi, lavinosi ir tapo vienu iš apsišvietusių lietuvių darbininkų veikėjų Kanadoje. Jis buvo pajėgus dirbti kultūrinį-švietimo darbą, mėginti savo sugebėjimus kultūrinėje veikloje. Draugų ir organizacijų prašomas, J. Yla ėmėsi redaguoti laikraštį. Jis ne tik redaktoriavo, bet buvo taip pat raidžių rinkėju, administratorium ir t. t. Kai laikraštis sustiprėjo, J. Yla sėdo ir prie linotipo. Atsirado talkininkų, kurių vieni dirbo ilgiau, kiti trumpiau - V. Strazevičius, Pov. Pajuodis J. Broga, P. Gutauskas, Ch. Degutis, M. Guoba, Z. Janavičius, K. Kilikevičius ir kiti. Iš pradžių bėjęs kartą per mėnesį, Kanados lietuvių darbininkų laikraštis padažnėjo. Ir visą laiką prie jo vairo buvo Jonas Yla.

J. Yla yra žinomas kaip aktyvus kultūrinio gyvenimo veikėjas. Jo literatūrinę kūrybą mini B. Pranskus savo kapitalinėje knygoje "Proletarinė lietuvių literatūra". J. Yla rašė pjeses saviveiklai, skelbė poeziją ir beletristiką, padėjo muzikos mylėtojams kurti dainas, režisavo saviveiklinius pastatymus. Iš laikraščiams parašytų jo straipsnių susidarytų kelių tūkstančių puslapių knyga. J. Yla, sulaukęs pensijinio amžiaus, pradėjo daugiau negaluoti, tačiau mes tikimės, jog jis dar ilgai tęs savo sunkų bet kilnų įsipareigojimą - leisti pažangiems Kanados lietuviams laikraštį.

KOSTAS KILIKEVIČIUS

Didelė darbo našta "Liaudies balso" redakcijoje tenka jos administratoriui Kostui Kilikevičiui. Jeigu J. Yla - aukštaitis, tai K. Kilikevičius - suvalkietis. Jis gimė 1909 metų sausio 18 dieną buvusios Vilkaviškio apskrities Keturvalakių valsčiaus Būdviečių kaime. Jis buvo bene keturioliktas ar penkioliktas vaikas naujakurio šeimoje. Kai jis turėjo trejis metus, šeima persikėlė į Pašeimenių kaimą. Kostas piemenavo. Kai lankė kaimo pradžios mokyklą - "nuo Visų Šventų iki Velykų", irgi likusį metų laiką piemenavo. 1922 metais baigęs pradžios mokslus, pradėjo mokytis Marijampolės gimnazijoje. Tačiau 1923 metais mirė tėvas, liovėsi pagalba gimnazistui iš namų, teko pačiam verstis (išmoko knygryšiauti), remtis draugų pagalba. Įsitraukė į pažangų gimnazistų veikimą, kuriame, beje, aktyviai reiškėsi būsimas rašytojas A. Venclova. Sunkiomis mokymosi sąlygomis sušlubavo K. Kilikevičiaus sveikata. Baigus keturias klases, teko grįžti į ūkį. Ir pradėjo svajoti apie geresnę dalią svetur. . . 1927 m. jis jau buvo Montrealyje.

Dirbo Kanados miestuose. Buvo bedarbiu. Šiaip taip gavo darbą Montrealyje. Tuoj pat įsijungė į pažangų judėjimą Lietuvių Literatūros Draugijoje. Nuo 1929 m. - Komunistų partijos narys. Buvo už tai tris kartus areštuotas, du kartus teistas. O nuo 1946 metų - "Liaudies balso" administracijos darbuotojas.

Aktyviai reiškiasi visose pažangaus judėjimo srityse. Yra parašęs ir vaikų scenai, tad ir kultūrinis darbas K. Kilikevičiui artimas. Iš jubiliejinio "Laisvės" albumo žinome, kad K. Kilikevičius, Kanados Lietuvių Literatūros draugijos centro komiteto pirmininkas.

ZIGMAS JANAUSKAS

Šis darbas taip pat artimas trečiajam "Liaudies balso" kolektyvo nariui - Zigmui Janauskui. Šis jau Žemaitijos atstovas, kuršėniškis. Gimęs 1906 m. lapkričio 23 d. darbininkų šeimoje, pasaulinio karo metus ir tuo pačiu vaikystės dalį praleido Rusijoje. Grįžęs į Lietuvą ir teturėdamas 15 metų, dirbo valsčiaus raštininku. Tarnavo Kupiškyje, Panevėžyje, o bedirbdamas mokėsi. Bet nematydamas šviesesnės ateities, 1927 metais Z. Janauskas emigravo į Kanadą.

Taigi, tais pačiais metais Kanadoje įsikūrė visi trys dabartiniai "Liaudies balso" leidėjai. Panaši ir jų emigracinė dalia.

Z. Janauskas taip pat pradėjo išeivišką gyvenimą darbais miškuose. Po to apsistojo Montrealyje, gaudamas šiokio ar tokio darbo, būdamas ir be darbo. Įsijungė į visuomeninę veiklą, dalyvavo iki šiol tebesančios pašalpinės Montrealio Lietuvių Sūnų ir Dukterų draugijos kūrime. 1935 m. Z. Janauskas tapo Kanados Komunistų partijos nariu. Ypač didelį patriotinį darbą jis atliko vadovaudamas Kanados Lietuvių Nacionaliniam Komitetui, kuris kovojo prieš fašizmą ir rėmė antihitlerinę kovą.

Nuo 1937 metų Z. Janauskas - Toronto "Liaudies balso" darbuotojas. Pradėjęs dirbti administracijoje, po to darbavosi redakcijoje ir prie linotipo.

O laisvalaikiu - rašė. Jo plunksnai priklauso komedijos, scenos vaizdeliai, brošiūros. Jų susidaro nemažas sąrašas, kurį, beje, paskelbė "Liaudies balsas", kai Z. Janauskas buvo pagerbiamas jo pensijinio amžiaus sulaukimo proga.

Tokie pasišventę pažangos reikalui vyrai dirba "Liaudies balso" redakcijoje. Tačiau jie gerai žino ir supranta, jog jų ištvermės ir sėkmės pagrindas - didelė pažangių draugų meilė darbininkiškai spaudai, patriotinė tautiečių parama ir pasiryžimas išlaikyti pažangią veiklą. Linkime jiems visiems dar ilgų darbo metų!

Tokijyje ligonius priima pirmasis pasaulyje automatizuotas "tranzistorinis gydytojas". Užtenka paspausti keletą mygtukų su užrašais, apibūdinančiais ligos simptomus, ir gausi atsakymą, patvirtinantį diagnozę ir gydymo būdą.

Dalis 986 delegatų, dalyvavusių unijų sušauktoje konvencijoje St. Louis, Mo. Konvencija nutarė sukurti prieškarinę organizaciją "Labor for Peace", kuri dabar kovoja prieš karą, už taiką.

Mainierių unijos prezidentinis kandidatas Arnold Miller ir vice prezidentinis kandidatas Mike Trbovich raportuoja spaudos konferencijai apie ištikusią nelaimę Blackville, W. Va., kasykloje, kur žuvo 9 mainieriai. Šie kandidatai kovoja prieš Tony Boyle biurokratinę mašiną mainierių unijoje. Jie tikisi laimėti rinkimus unijoje šių metų pabaigoje ar kitų pradžioje.

MARGAS SKILTIS PASKLAIDŽIUS

JUOZAS LUKYS

APIE KĖDES

Pastaruoju metu reakcinei emigracinei spaudai vis dažniau pradeda užkliūti New Yorko "Laisvė" ir Chicagos "Vilnis".

Pavyzdžiui, tautininkų "Dirva" ima ir staiga padaro kone epochos vertą atradimą, kad šie laikraščiai rašo teisybę apie gyvenimą Tarybų Sąjungoje, Tarybų Lietuvoje, pačiose Jungtinėse Amerikos Valstijose ir t. t.

Bet juk ir "Laisvė" ir "Vilnis" taip elgiasi per visą gražų savo gyvenimo laikotarpį! - pastebės bent kiek protaujantis žmogus.

Taip ir yra, bet vis labiau skaitytojus, autoritetą ir pagarbą prarandanti reakcingoji spauda negali taikstytis su tuo, kad pažangių laikraščių redaktoriai "taip stipriai sėdi savo kėdėse" (anot vis tos pačios "Dirvos").

Tai - nori to ar ne - verčia susimąstyti ir liūdnai spygauti visai nestipriai savo kėdėse sėdinčius dirvininkus ir į juos panašius. Mat, tie jų "sostai" paremti labai silpnomis, sutręšusiomis melo ir šmeižtų kojytėmis.

O šiandien skaitytojas - kur jis begyventų - nori informacijos, žurnalistinės kultūros, teisybės.

To neatstos keiksmažodžiai, lygiai taip kad jie nesugriauna nei "Laisvės", nei "Vilnies" autoriteto: priešo primityvumas, bejėgis taškymasis rašaluotomis pykčio seilėmis rodo jo silpnumą.

Prisiminę "senus gerus laikus" Lietuvoje, Amerikon pabėgę tautininkėliai liūdi, kad čia negalima panaudoti namuose gerai išbandytų metodų, sukišti į kalėjimus, sušaudyti jiems nepatinkančius. Dabar gi belieka šaukti, kad kitaip manančių veikla "lyg termitų graužimas alina demokratinių laisvių piktnaudojimu".

Grįžtant prie jau cituotos "Dirvos", galima pastebėti, kad jos reikalai tiek blogi, jog net saviškiai ją skriaudžia. Štai per taip garsintą jaunimo kongresą "Dirvos" ir kitų laikraščių bendradarbį, specialiai prašytą padaryti nuotraukų - tiesiog krapštyte iškrapštė iš Kento universiteto. . .

Čia jau nebėra ko nė komentuoti.

TAI BENT "PROBLEMOS"

Kas šuskaičiuos popieriaus lapus, sugadintus rašant apie emigracijos "senimą" ir "jaunimą", kas išmatuos jūras rašalo, išlieto šia tema?! Niekas: čia ir pats didžiausias kompiuteris bejėgis, lyg naujagimis kačiukas.

O "problemos" kartais būna tokios, kad nežinau - juoktis iš jų ar verkti dėl taip žeminamo vargšo laikraštinio popieriaus. Štai "Darbininkas" skundžiasi: "Deja, labai dažnai jaunimo pastangos atsimuša į kietą sieną. Jų užsimojimai kartais vyresniųjų sutinkami su pajuokos šypsena ar numojant ranka į jų pastangas, tuo klasifikuojant jas - kaip. . . nerimtas".

Na, o Chicagos "Drauge" prieš kiek laiko išspausdintas laiškas redakcijai, kuris rodo tų "jaunųjų pastangų" lygį. Mergaitė parašė redakcijai laišką iš Clevelando, gi ta (o siaube!) rašinio neišspausdino. Tada gimė epochinė problema: Laiško autorė svaido žaibus:

"Aš šiuo laišku noriu pareikšti didelį nepasitenkinimą vyresniąja karta ir "Draugu".

. . . Nuolat girdisi verkšlenančių skundų iš laikraščių ir vyresniųjų, kad jaunimas per mažai lietuviškai rašo. Duodu jums šį pavyzdį". . .

Toliau - rašaluotos autorės ašaros dėl "pastangų", "laiko, atimto nuo tiesioginių studijų". Rašinys užbaigtas šauksmu iš pačių jaunos, matyt, gyvenimo dar nesugadintos sielos gelmių:

". . . ir nuo šio laiko savo sugebėjimą rašyti lietuviškai aš branginsiu ir taupysiu".

Taigi, taip ir atsiranda "generacijų plyšiai" bei. . . temos kilometriniams rašiniams "vaduotojiškoje" spaudoje.

GAUSUMĖ - IŠGANYMAS

Visiškai pailsusi laikraštinio gyvenimo kelyje, Kanados "Nepriklausoma Lietuva" nusprendė pasidairyti - kaip ten einasi kitiems. Pasidairė, ir nustebo iki išsižiojimo:

". . . lietuvių spauda savo gausumu ir dar, kas svarbiau, savo įvairumu, savo nuotaikų ir krypčių savitumu prašoka daugelio ir gausių tautų periodinius leidinius. Tuo metu, kai kitos tautos pasitenkina keletu laikraščių ar šiaip periodinių raštų, tai mes, lietuviai, jau išdidesni. Mums reikia, kad kiekviena srovė, kiekviena organizacija turėtų jau grynai savo laikraštį.

Ach, mes gi turim įvairiausių savaitinukų, kurių dabar gal ir nebereikėtų turėti. Bet jie gyvuoja, ir šioki toki skaičių savo skaitytojų, ar geriau pasakius, rėmėjų, vis tiek suranda".

Kur ten nesuras, jei pigiau kainuoja prarasti doleri kitą, nei atsispardyti nuo įkyrių lyg musės "leidėjų" ir "redaktorių". Nederėtų "Nepriklausomai Lietuvai" taip pergyventi ir dėl srovinių lapelių gausumo: jie turi ką rašyti - vienas stato plepalų rūmą, kitas ji griauna, idant trečias iš likusių šipulių galėtų rąsti sau raidžių lūšnelę.

TA NELEMTA "POLITIKA"

"Jeigu JAV lietuvių bendruomenė būtų savo jėgas sukoncentravusi švietimo ir kultūros reikalams, kaip pačioje pradžioje buvo susitarta ir beveik du dešimtmečius laikytasi, tai šiandien mokyklų tinklas būtų tankesnis ir mokymo priemonių klausimas išspręstas, bet švietimo reikalai buvo apleisti. Bendruomenės vadai pradėjo domėtis politika. Jie bendruomenę užtempė ant siauro politinio kurpalio, o patys pradėjo politikuoti".

Bent juokingiausia, kad štai taip švietimo ir kultūros reikalais susirūpino ne kas kitas, o Chicagos menševikų "Naujienos". Iš esmės, ir švietimas, ir kultūra joms rūpi ne daugiau už teisingą informaciją savo laikraštyje.

Čia byloja paprasčiausias apmaudas: tai bendruomenei buvo į rankas įbruktas gražus ir spalvotas barškutis - rūpestis kultūra ir švietimu. Bendruomenė, kol buvo naujagimė, tol barškino ir džiaugėsi; bet ji užaugo, jai dygo dantukai, ir vargšelė pradėjo suprasti, kad kitos ponios - panelės organizacijos - organizacijėlės barškina taupyklėmis, kuriose skambčioja centai. Tada bendruomenė numetė šalin tą kultūrinį barškutį ir visai nekultūringai nubidzeno prie politinio spenio. Bet čia ankšta, čia jau ir taip stumdomasi (štai prieš kiek laiko "Draugas", kaip jam ir dera, pamaldžiai nuleidęs akis dūsavo: "Kartais ta kova buvo tokia žiauri, kad šiandien nemalonu prie jos ir prisipažinti"), ir štai tai vargšei bendruomenei dabar ant kojos vis lipa ir lipa "Naujienos", neatsiprašydamos, lygindamos nelaimingąją net su kiaulės oda, užtempta ant kurpalio.

Ar tik "Naujienos" nenorėtų avėti tais batais, kurie bus pasiūti iš bendruomeniškos odos?

ĮVAIRENYBĖS

Sidnėjaus (Australija) meškeriotojų klubo pirmininkas išvardijo dokumentus, kuriuos turi turėti meškeriotojas, automobiliu važiuojąs už miesto meškerioti. Jam reikia vežtis leidimą naudotis automobiliu ir valtimi, automobilio ir valties draudimo liudijimą, meškeriotojo bilietą, specialų vandens ūkio direkcijos leidimą įeiti į meškeriojimui skirtą teritoriją, draudimo draugijos, kuri rūpinasi meškeriotojo namo ar buto apsauga nuo apiplėšimo ir gaisro, kvitą.

Paryžiuje, tarptautinėje paukščių parodoje, demonstruota 4 tūkstančiai sparnuotų "eksponatų'. Parodos dėmesio centre buvo dvi papūgos veteranės: Žako ir Iko. Jos moka kalbėtis dialogais, duetu dainuoja madingas 1900 metų daineles. Abi papūgos filmuojasi vaikiškuose filmuose. Filmų prodiuseriai jas yra apdraudę milijonu frankų.

Miunchene įvyko rinkimai "misteris Vokietija 1972". Iš 70 kandidatų žiuri parinko 26 metų Rolandą Šrioterį iš Regensburgo. Laureatas puikaus kūno sudėjimo, turi nepaprastus raumenis. Apie naujojo "misterio" sėkmės paslaptį žurnalistams papasakojo jo menkutė žmona sverianti vos keturiasdešimt kelis kilogramus: "Anglis aš visada nešdavau pati iš rūsio, kad jis negautų trūkio".

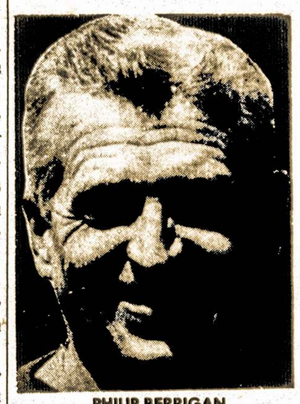

PHILIP BERRIGAN

katalikų kunigas, griežtas karo priešas.

Laiškas iš Hamburgo

JUSTAS PALECKIS

SU TAIKOS MISIJA PO VAKARŲ VOKIETIJĄ

Jau baigiasi mūsų kelionė po Vakarų Vokietiją, prasidėjusi rugsėjo 12 dieną. Laikas bėgo taip greit, buvau taip užimtas, kad tik lėktuve tarp Maskvos ir Berlyno suspėjau parašyti laiškelį draugams į "Vilnį".

Kadangi dabar yra atidarytas tiesioginis susisiekimas su Vokietijos Federaline Respublika (VFR), kelionės laikas žymiai trumpesnis, negu būdavo skrendant per kitas valstybes. Iš Maskvos nuskridome į Berlyną, nutūpėme trumpam Šenefeldo aerouoste, Vokietijos Demokratinėje respublikoje. Už valandos pakilę, po neilgo skridimo jau atsidūrėme Frankfurte prie Maino. Kadangi dauguma delegacijos narių čion atvyko pirmą kartą, pavažinėjome šio senojo vokiečių miesto gatvėmis dideliu ir erdviu autobusu, kurį mūsų žinion paskyrė mus sutikęs ponas HEINZ LŪNTZ. Jis yra mūsų delegaciją pakvietusios Bochumo Socialistinės švietimo draugijos pirmininkas. Tad po Frankfurto apžiūrėjimo pasukome tiesiog į Bochumą.

KAS TOJI DELEGACIJA?

Kol važiuojame į Bochumą plačia, neseniai nutiesta autostrada su daugybe tiltų ir viaduktų, pristatysiu delegaciją, kuriai man teko vadovauti. Tai Tarybinio Taikos gynimo komiteto delegacija, vykstanti dalyvauti Taikos forumam į Kylio (Kiel) uostamiestį. Kadangi Socialistinė švietimo draugija per savo atstovus, dalyvavusius taikos šalininkų organizacijose Vienoje ir Budapešte, užmezgė santykius su kolegomis iš Tarybų Sąjungos, ji pakvietė mus keliom dienom sustoti Bochume pasikalbėjimams su vietos politiniais darbuotojais. Delegacija vyko į Taikos forumą, skirtą klausimams, susijusiems su Baltijos jūros šalių taikos stiprinimu, atitinkama buvo jos sudėtis. Ją sudarė: RAUL VIIES - Estijos TSR Kultūros ministro pavaduotojas - KAZYS MEŠKAUSKAS, Lietuvos TSR Mokslų Akademijos vyr. mokslinis sekretorius, LTSR aukščiausiosios Tarybos deputatas PETERIS VALESKALNS - Latvijos TSR Mokslų Akademijos viceprezidentas, Latvijos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo pirmininko pavaduotojas, N. K. KOROLKOV - Maskvos srities DŽDT Vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas, S. B. LAVROV, - Leningrado universiteto profesorius, N. P. BIRIUKOV - Kaliningrado Žuvininkystės instituto mokslinis darbuotojas, d. P. Rozdorožnyj - Tarptautinės ekonomikos Instituto Mokslinis darbuotojas, B. J. PIŠČIK - žurnalistas, "Novoje Vremia" ("New Times") redaktoriaus pavaduotojas, A. I. DOLGORUKOV - Tarptautinių santykių instituto docentas, A. K. CHODAREVA ir I. V. LANDOVSKAJA - abi Tarybinio Taikos gynimo komiteto darbuotojos. Dvyliktuoju nariu buvau aš. Atstovaudami trims Pabaltijo respublikoms ir Rusijos Federacijai, mes buvome šešių tautybių žmonės - estų, latvių, lietuvių, rusų, ukrainiečių ir žydų.

Vietos laikraštis "Bochumer Anzeiger" apie mūsų delegaciją rašė: "Tarybiniai žmonės, kurie atvyko kaipo Socialistinės švietimo draugijos nariai į Bochumą, nėra paprasta liaudis, bet valstybės ir visuomenės darbuotojai, mokslininkai, žurnalistai. Tačiau čia asmeniško susitikimo staigmena ir baigiasi. Nė vieno jų negalima matuoti pagal štampą, o po antro žvilgsnio pastebi jau tokias smulkmenas, kaip gerai pasiūtas pono prezidento kostiumas, palinkimas atvirai pasikalbėti. Jie kalba vokiškai, ju atsakymai nėra šabloniški, nusistatymai nebūtinai imti iš "Pravdos". Jie žino apie Vokietiją daugiau, negu mes apie Tarybų Sąjungą".

BOCHUMAS, PRAMONĖ, KOSMOSAS

Apie Bochumą pasidomėję enciklopedijoje, sužinojome, kad tai stambus akmens anglies ir koksochemijos bei metalurgijos ir sunkiosios mašinų statybos pramonės centras. Dar žinojome, kad Bochumo universiteto profesorius H. KAMINSKI buvo pirmasis mokslininkas užsienyje, išgirdęs pirmojo tarybinio sputniko-palydovo signalus. Tačiau, atvykę į Bochumą išgirdome, kad jo pramonėje įvykusi didelė permaina. Būtent pramonės įmonėms elektrinėms ir transportui perėjus prie tokių kuro medžiagų, kaip žibalas, dujos, padidėjus elektros gamybai, tradicinė Bochumo kalnakasybos pramonė neteko savo reikšmės. Viena po kitos buvo uždaromos akmens anglies kasyklos. Darbininkai pergyveno sunkius laikus, kol įsikūrė naujos pramonės šakos. Todėl Bochumo gyventojų skaičius per paskutiniuosius dešimtmečius ne tik nepadidėjo, bet dar sumažėjo: dabar ten 340,000 gyventojų.

Praleidę pustrečios dienos Bochume, suspėjome aplankyti kai kurias pramonės įmones. Tai buvo didelis pieno kombinatas ir sunkiųjų mašinų gamykla. Apžiūrėjome naujai statomą universitetą, kurs aptarnaus visą Ruro sritį, ir jame mokysis ligi 30,000 studentų. Pabuvojome ir prof. HEINCO KAMINSKIO vadovaujamoje observatorijoje, kuri seka dirbtinių žemės palydovų ir kosminių laivų signalus. Kaip tik mums esant buvo priimami signalai ir nuotraukos iš amerikiečių paleisto palydovo iš 1,300 kilometrų aukščio. Nuotraukose, kurios buvo per keletą minučių priimtos ir išryškintos, matėsi Tarybų Sąjungos europinė dalis ir šiaurinė Afrika. Nuotraukos parodo debesuotumą ir padeda meteorologams oro spėjimuose. Prof. KAMINSKI sakė, kad kosmoso stebėjimai diktuoja išvadą apie mūsų žemės rutulio vieningumą ir reikalą žmonijai tvarkytis žemėje be karų ir kruvinų konfliktų, spręsti visus klausimus, vadovaujantis išmintimi.

Toji pat mintis apie taiką, apie Europos saugumą ir jos šalių taikų bendradarbiavimą vyravo ir pasikalbėjimuose, kurie vyko su visuomenės atstovais, daugiausia socialdemokratais. Jau pirmąjį vakarą, vos mums atvykus, turėjome gyvą pasikalbėjimą, kuriame iš vokiečių pusės dalyvavo daug politikų, mokslininkų, žurnalistų ir kitų visuomenės atstovų, jų tarpe du VFR parlamento (Bundestago) deputatai - ponia A. HUBER ir K. LIEDTKE. Kalbose buvo pabrėžiamas pasitenkinimas, kad, sudarius VFR sutartis su Tarybų Sąjunga ir Lenkijos L. R. bei įvykus susitarimui dėl Vakarų Berlyno, prablaivėjo atmosfera ne tik tarpusaviuose santykiuose, bet ir apskritai Europoje. O tai palengvina kelią į Europos saugumo ir bendradarbiavimo klausimų išsprendimą. Kaip pažymėjo ponia HUBER, įvyksiantieji rinkimai negalėsią pakeisti sudarytųjų sutarčių reikšmę, nes jos liks galioje, nežiūrint į tai, kokios partijos laimės rinkimuose daugumą.

Gana plati diskusija įvyko specialiame pasitarime - simpoziume. Jame pranešimus Europos saugumo klausimu padarė deputatas K. LIEDTKE ir profesorius S. B. LAVROBAS. Diskusijoje po pranešimų pasisakė gana daug abiejų pusių dalyvių. Daugiausiai ginčų sukėlė K. LIEDTKĖS pareiškimas, kad tikros taikos Europoje negali būti, kol Vokietija lieka suskaldyta. Mes įrodinėjome, kad toji priežastis neturi kliudyti pasiekti Europos saugumo. Į vokiečių pareikštus priekaištus, būk Tarybų Sąjunga nenorinti Vokietijos susivienijimo, atsakėme, kad Tarybų Sąjunga Potsdamo konferencijoje gynė Vokietijos vieningumo išlaikymo idėją. Kaip tik amerikiečių politikai kėlė sumanymus suskaldyti Vokietiją net į penkias dalis, o vėliau, nepaisydami susitarimų, atliko Vokietijos suskaldymą.

Pažymėjome, kad Vokietijos suvienijimas yra pačių vokiečių reikalas, jei jo pasiseks taikiu būdu pasiekti. Tačiau svarbiausias šiandien - Europos saugumo ir visų Europos valstybių taikaus bendradarbiavimo klausimas. Diskusijos išdavoje ir K. LIEDTKE pripažino, kad Vokietijos suvienijimo reikalas neturi kliudyti Europos saugumui, o abi Vokietijos valstybės vykdo konkrečius žygius tarpusavio santykiams sureguliuoti, išeinant iš realios padėties.

Mūsų delegacijos garbei iškilmingus pietus puošniuose priėmimų rūmuose surengė Bochumo vyriausias burgomistras (majoras) FRITZ KLAUS. Jis pasakojo man apie savo kovą prieš fašizmą Hitlerio valdžios metu, kurią vykdė kaip socialdemokratas, ir apie keletą metų, praleistų koncentracijos stovykloje. Kalbose, kuriomis pasikeitėme su juo, prisiminėme mūsų šalių istorijos rūsčias pamokas, kurios liepia ieškoti naujų, taikių kelių tarpusavio santykiuose.

Apskritai kalbant, mūsų delegacijos priėmimas ir pasikalbėjimai buvo labai draugiški ir nuoširdūs. Bochumiečiai pažymėjo reikšmingą sutapimą, kad kaip tik tuo pat metu Tarybų Sąjungoje lankėsi turistų grupė iš Bochumo, vadovaujama miesto tarybos socialdemokratų frakcijos pirmininko EIKELBECKO.

TAIKOS FORUMAS KYLYJE

Būdami Bochume, turėjome progą bent prabėgomis apžvelgti daugelį Ruro srities miestų - Dortmundą, Gelzenkircheną, Eseną ir kitus. Juk tai čia, Ruro srityje, buvo karo kalvė, kurioje nukaltieji ginklai atnešė tiek nelaimių per dvejus pasaulinius karus, kilusius iš Vokietijos žemės.

Ir simboliška, kad kaip tik iš čia mūsų delegacija važiavo į Kylį, kur 1918 metais prasidėjo lapkričio revoliucija, pagreitinusi pirmojo pasaulinio karo pabaigą; važiavome ten su taikos misija.

Vos atvykus į Kylį, teko skubėti į Taikos forumo išvakarėse sušauktą mitingą didžiulėje Pilies svetainės salėje. Apie 500 žmonių sėdėjo ten prie ilgų stalų, užimtos buvo visos vietos. Pirmuoju išėjo kalbėti Suomijos delegatas U. SIRJE, senas profesinių sąjungų darbuotojas. Paskui kalbėjau aš Tarybinės delegacijos vardu, pažymėdamas Taikos forumo sušaukimo Vakarų Vokietijoje reikšmę. Toliau kalbėjo Pasaulinės Taikos Tarybos sekretorius A. VILKĖ, pabrėžęs ruošiamojo pasitarimo Europos saugumo ir bendradarbiavimo klausimais svarbą. Apie taikos saugojimo uždavinius karštai kalbėjo du dvasiškiai - evangelikų liuteronų pastorius Dr. H. MOCHALSKI ir katalikų kunigas kanauninkas R. GOOR iš Belgijos.

Pats Taikos forumas Kyly prasidėjo rugsėjo 16 d. ir tęsėsi dvi dienas. Jame dalyvavo Danijos, Lenkijos, Norvegijos, Suomijos, Tarybų Sąjungos, Vokietijos Demokratinės Respublikos ir Vokietijos Federalinės Respublikos taikos organizacijų atstovai. Be mūsų 12 asmenų, delegacijos forume dalyvavo dar 40 tarybinių atstovų, atvykusių su pavėlavimu, nes užtruko VFR vyzos išdavimas. Ju tarpe buvo dar penki lietuviai - Kauno miesto Vykd. komiteto pirmininko pavaduotojas J. MARCINKUS, Klaipėdos M. V. K. narys J. GURECKAS, Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatė zootechnikė S. OŽECHAUSKIENĖ, statybininkas ŠEŠPLAUKIS ir Vilniaus grąžtų gamyklos direktorius RAMANAUSKAS. Kiti atstovai buvo iš Estijos, Latvijos, Rusijos.

Taikos forumą atidarė VFR Taikos rėmėjų organizacijos veikėjas VERNER FRANKE. Paskui plenume buvo padaryti trys pranešimai: prof. Dr. Vilfrido fon BREDOVO, Suomijos gamtos apsaugos draugijos pirmininko L. BLAMBERGO ir mano. Savo pranešime pažymėjau, kad, esant gerai valiai, ir nuoširdžiam taikos siekimui, galima išspręsti visus sudėtingus klausimus ir apginti taiką. Pabrėžiau, kad Tarybų Sąjungos užsienio politika atitinka tautų interesus ir yra galingu taikos užtikrinimo faktoriumi. Tačiau esama jėgų, kurios nori taiką suardyti ir turi naudos iš ginklavimosi bei karų. Kovai prieš tas jėgas turi būti nukreiptos taikos gynėjų pastangos.

Taikos forumo darbas paskui vyko dviejose komisijose- saugumo ir bendradarbiavimo. Visas taikos forumo šūkis buvo: "Už taiką Baltijos jūros rajone, už saugumą ir bendradarbiavimą Europoje". Diskusijos ėjo taikiojdvasioj, buvo keliami įvairūs sumanymai ir siūlymai, kaip dar glaudžiau sutelkti jėgas taikai ginti, plėsti taikos judėjimą. Drauge su tuo mokslininkai daug kalbėjo apie reikalą kovoti su vis didėjančiu gamtos užteršimu, sudarančiu pavojų visai gyvybei žemėje. Viso abiejose komisijose pasisakė 47 kalbėtojai.

Baigiamajame plenumo posėdyje priimta bendroji rezoliucija dėl taikos stiprinimo, nusiginklavimo, dėl vyriausybių uždavinių kovoje su gamtos užteršimu, pabrėžiant Baltijos rajono apsaugojimą. Vieningai priimtas nutarimas atšaukti iš Indokinijos JAV ir jos sąjunginininkų kariuomenes, greičiau baigti agresiją ir duoti galimybę pačioms Indokinijos tautoms išspręsti jų tarpusavius klausimus.

Taikos forumui Kyly pasibaigus, visi tarybiniai delegatai atvykome į Hamburgą. Čia užtrukome keturias dienas, turėjome daug susitikimų su vietos visuomene, apžiūrėjome tą įdomų miestą. Apie tai verta parašyti atskirai, nes ir taip išėjo ilgas straipsnis. Dabar ruošiamės išvykti iš Hamburgo. Pirmoji delegacija grįžta per Berlyną namon, o didžioji tarybinių delegatų dalis keliauja toliau susipažinti su eile Vakarų Vokietijos miestų ligi pat Miuncheno.

Hamburgas, 1972.9.21.

Kam dėkingi lazdyniečiai?

Kasmet gražėja, naujais pastatais puošiasi senasis Vilnius. Daug reikšmingų "autografų" į jo architektūrą įrašęs Vyt. Čekanauskas. Jam tik 42-eji metai. Galima drąsiai sakyti, kad geriausieji jo pastatai dar neišmūryti ir nesuprojektuoti, kad jie "tebestatomi" lakioje, nepailstančioje architekto vaizduotėje.

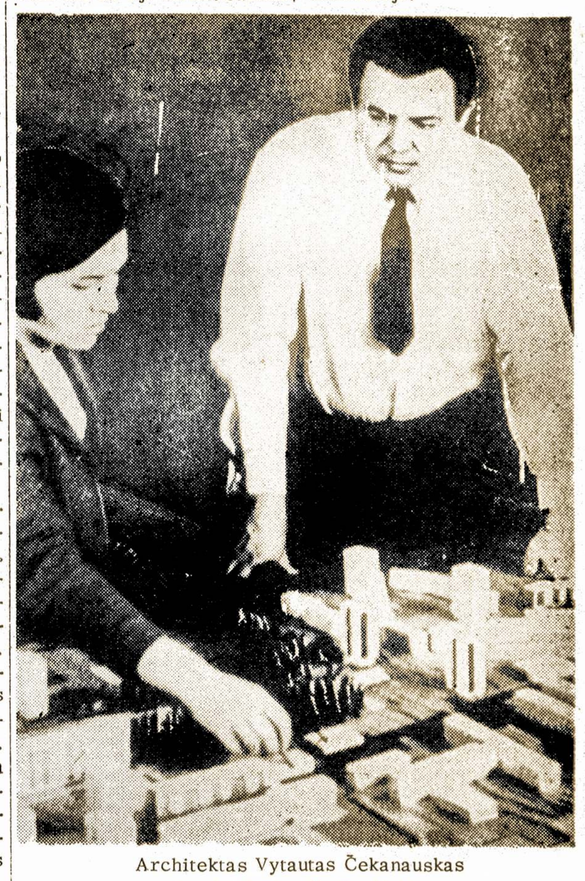

Architektas Vytautas Čekanauskas su bendradarbe V. Gerliakiene.

H. Feiferienė

IŠSIPILDĖ ILGAI SVAJOTA KELIONĖ

H. Feiferiene

MASKVOJE

Per paskutiniuosius metus, galima sakyti, per paskutinį dešimtmetį, prisiklausiau iš draugų bei pažįstamų labai daug pasakojimų apie viešnages Tarybų Lietuvoje. Svajojau kad ir aš kada nors vėl pamatysiu tėvų žemę, kurioje gyvenau 8 metus. Atrodo, kad metų skaičius nedidelis, bet manyje įsikūnijo meilė Lietuvos kraštui, jos gamtai, žmonių papročiams, liaudies dainoms bei tautiniam menui. Ten išmokau ir lietuvių kalbą.

Šiais metais teko ir man pamatyti Lietuvą, bet jau ne tokią, kokią palikau prieš 43 metus. Šiuo kartu teko aplankyti ir pamatyti daug daugiau, nei kad buvau mačius 1921-1929 metais. Išsipildė mano ilgai svajota kelionė. . .

Ypatingą nostalgiją prie tėvynės jautė mano vyras Robertas, kuris ten gimė, užaugo ir išsimokė. Tad, abudu kupini ilgesio savam kraštui ir jo žmonėms, bei pasinaudodami Kultūrinių Ryšių su Užsienio Lietuviais Draugijos pakvietimu, šių metų rugpiūčio pradžioje pakilome iš Kennedy aerodromo su tarybiniu lėktuvu "Aeroflot" link Maskvos.

Po sklandaus lėkimo, už 10 valandų nusileidome Šeremetjevo aerodrome, Maskvoje. Apsistojome ištaigiam hotelyje "Metropol". Pastatas bizantinio stiliaus, platūs koridoriai. Kambariuose, marmurinės kolonos skiria miegamąjį nuo saliono. Senobiniai masyvūs baldai, aplink veidrodį ir lubose freskinė tapyba. Atrodo, kad atsiradome viename iš caro laikų pastate, o kas čia gyvena anksčiau, tik jau ne darbininkas. . . Kambaryje, ant rašomojo stalo gulėjo laiškams popieris, įdėtas į odinius apdarus su viršelio lietuvišku užrašu: "Odinės Galanterijos" kombinatas - Tarybų Lietuva. Štai, mums pirmas pavyzdys tautų draugystės Tarybų Sąjungoje!

Turėdami vieną parą laiko iki išvykimo į Vilnių, aplankėme netoli "Metropol" viešbučio esantį Centrinį Lenino Muziejų. Tai trijų aukštų monumentalinis pastatas, pripildytas įvairių įvairiausiais meno kūriniais, atvežtais iš viso pasaulio kraštų, V. Lenino atminimui pagerbti. Ten randasi jo rankraščiai, įvairūs laiškai ir net mašina, ant kurios buvo spausdinama pogrindinė literatūra. Daug skulptūrų bei portretų, atliktų įvairiausiais būdais. Mūsų dėmesį atkreipė du ypatingi portretai: vienas padarytas iš įvairių spalvų grūdų bei pupelių, sulipdytų ant plokštumos; o kitas, taip pat ant plokštumos, suklijuotas iš įvairių spalvų povo plunksnų! Tokių šedevrišku darbų atlikimui reikėjo nevien parinkti tūkstančius įvairių grūdų bei plunksnų, bet ir nepaprastos kantrybės. Čia tai jau ne vieno mėnesio darbas!

Noriu pasakyti, kad šiame muziejuje taip pat randasi ir Roberto nupieštas V. Lenino portretas, kuris praėjusiais metais puošė "Laisvės" salę, V. Lenino gimimo 100-ųjų metinių paminėjime.

Įspūdingą vaizdą sudaro Raudonoji Aikštė vidurnaktyje. Minia žmonių stovi prie V. Lenino mauzoliejaus, stebėdami visą aplinką ir ten stovinčius sargybinius, kurie pasimaino kas pusvalandis. Nakties metu mauzoliejus uždarytas. Skersai aikštės, ant aukštų mūrų įtaisyti prožektoriai efektingai apšviečia visą Kremliaus sieną, prie kurios žaliuoja eglių eilės. Dieną ir naktį čia lankosi minios žmonių, apsirengę įvairiais tautiniais rūbais, girdisi įvairių tautų kalbos. Čia jaučiamas ramumas ir respektas!

Maskva, metropolis, žmonių pilnutėlės gatvės ir visi skuba, eina smarkiai. Miesto gatvės švarutėlės. Gaila, kad negalėjome ilgiau pabūvoti Maskvoje, ją daugiau pažinti, nes jau sekančią dieną turėjome pakilti iš Vnukovo aerodromo link Vilniaus.

Leidžiantis lėktuvui į Vilniaus aerodromą ir pro debesis pamačius pirmu kartu Vilnių, prisiminiau Maironį: "Antai pažvelki! Tai Vilnius rūmais dunksso tarp kalnų plačiai. . . "

VILNIUJE

Susipažinome su Kultūrinių Ryšių su Užsienio Lietuviais Draugijos darbuotoja, malonia ir energinga drauge Rene Diktoraite. Ji užregistravo mudu "Neringos" viešbutyje ir tą patį vakarą jau ėjome į naujuosius Vilniaus Sporto Rūmus pasižiūrėti iš Venezuelos šokėjų.

(Bus daugiau)

Brockton, Mass.

IŠ SPAUDOS PIKNIKO, KURIS ĮVYKO SPALIO 18 D. USTUPO DARŽE

Piknikas buvo sėkmingas. Nors diena buvo vėsi, bet saulėta. Susirinko gražus būrelis mūsų pažangių draugų. Buvo iš Haverhill, Norwood, Boston ir vietinių.

Piknikui paaukojo H. Tamašauskienė butelį gėrimų. Draugė P. Žukauskienė pasidarbavo jo išleidimu. Ona Klimienė, Mary Potsus iš Brocktono ir M. Gutauskienė paaukojo po $2. O Birutė Copp Klimiutė iš Stoughtono, Mary Semaitis iš Haverhill ir Lena Smith piknikui paaukojo maisto. Draugė iš Cambridge paaukojo $5 pavaišinimui parengimo darbininkų. Visoms didelis ačiū.

Sunkiausią darbą parengime atliko mūsų draugė Anna Markevičienė. Be jos pagalbos nebūtų galima tokį parengimą įvykdyti. Jai padėjo Charles Ustupas, suvežti daiktus. Kitos geros draugės jai padėjo, tai Marijona Kavolienė, Lena Smith, Rožė Walent, M. Gutauskienė, Anna Smith, taipgi Frank Markevičius. Visiems nuoširdus ačiū.

Keturi "Laisvės" ir trys "Vilnies" skaitytojai atsinaujino prenumeratas. Prašau "Laisvės", "Vilnies" ir "Liaudies Balso" skaitytojų, kurių aš negalėsiu aplankyti, mane pašaukti telefonu - 583-1067, o aš maloniai jums patarnausiu. Mano adresas: 35 Lansdowne St., Brockton.

Visas parengimo pelnas aukojamas "Laisvei" ir "Vilniai", po $25.

Sekantis LLD 6 kuopos susirinkimas įvyks lapkričio 5 d. pas Ustupą, 27 Cleveland Ave. Pradžia 2 val. po pietų.

S. RAINARD

Binghamton, N.Y.

Rugsėjo 24 diena po trumpo sirgimo Lourdes ligoninėje mirė buvusi ilgametė vietos gyventoja Jieva Čekanauskienė, sulaukusi 78 metų amžiaus. Buvo našlė. Gimusi Lietuvoje, Kauno apylinkėje, 1894 m. balandžio 28 d. Į šią šalį atvyko 1916 metais.

1919 m. vasario 17 d. su Valentinu Čekanausku sukūrė šeimos židinį. Jos vyras mirė 1954 m. rugsėjo 23 d. Jiedu išaugino dukrą Aldoną ir sūnų Adolfą, kurie dabar jau vedę ir augina savo šeimas.

Abudu velioniai Čekanauskai buvo šviesių minčių žmonės. Buvo nuolatiniai "Laisvės" skaitytojai ir rėmėjai, glaudžiai bendradarbiavo su pažangiečiais ir nuolat lankydavo jų parengimus. Reikalui esant finansiniai paremti vieną ar kitą svarbų tikslą pažangos veikloje, jie visados pagal išgalę prisidėdavo. Be to, dar tenka priminti, kad Jieva Čekanauskienė yra daug ir gražiai pasidarbavusi meninėje veikloje. Dar anais senais laikais, kada čia veikė dramos ratelis, velionė Jieva daug kartų dalyvavo vaidinimuose, ir savo roles atlikdavo gražiai ir sėkmingai.

Ir mirus jos vyrui, velionė nenukrypo nuo savo pirmiau įsigyvenusių pažangių minčių. Pasiliko "Laisvės" skaitytoja, ir ją skaitė iki nustojo plakusi jos jautri širdis. Velionė buvo narė First Ward Senior Citizens Club, taip pat ir American Civil Association.

Velionė buvo pašarvota Robert J. Bednarsky koplyčioje, kur skaitlingai ją lankė jos artimieji, draugai, kaimynai. Velionės karstą gražiai puošė daugybė gėlių vainikų, o pati velionė išrodė tarsi gyva, tik ramiai ilsisi.

Liūdesyje paliko dukrą Aldoną, sūnų Adolfą, keturius anūkus, du proanūkius, vieną seserį Mrs. Della Pempė, Hawthorne, Calif.

Trečiadienį, rugsėjo 27 d. 10 val. ryto, susirinko skaitlingas būrys atiduoti paskutinę pagarbą ir palydėti velionę į Vestal Hills Memorial Parką. Ten palaidota šalia jos vyro.

Pasibaigus laidotuvių apeigomis laidotuvių direktorius velionės šeimos vardu padėkojo visiems palydovams ir pakvietė susirinkti į Amerikos Legijono salę pietų. Ten šeima visus šauniai pavaišino ir tuo būdu padėkojo už visas suteiktas paslaugas, laidojant jų mylimą mamytę.

Taip užsibaigė paskutinė Jievos Čekanauskienės kelionė. Lai jai būna ramu ilsėtis West Hills Memorial Parke. Gili užuojauta likusiems.

ONA WELLUS

* * *

LDS VEIKLA

Spalio 2 d. Sokol salėje įvyko LDS 6 kuopos narių susirinkimas. Narių atsilankė ne per daugiausia, nors buvo laukta daug daugiau.

Kuopos valdyba pateikė trumpus pranešimus. Finansų sekretorė Mary Lynn pranešė, kad rugsėjo 15 diena 6 kuopos narys Simonas Dainys užsimaldavo pašalpai. Per kelias dienas buvo ligoninėje, buvo operuotas ant kojos. Tačiau dabar gydosi namie. Linkime Simonui ir kitiem 6 kuopos sergantiems nariams sėkmingai pasveikti ir bitti sveikiems.

Einame prie šių metų pabaigos, o surengėme tik vieną pikniką. O metinio banketo, kaip kad būdavo rengė per eilę metų, šimet negalėjome surengti. Gaila.

Biaigiantis trumpam pasikalbėjimui kuopos reikaluose, Ona Wellus iškėlė klausimą, kad dabar eina laikraščių "Laisvės" ir "Vilnis" vajus už gavimą jiems naujų skaitytojų, panaujinimą senų ir, žinoma, sukėlimui finansinės paramos jų palaikymui. Ji kreipėsi į susirinkusius narius, kad prisidėtų su parama. Kilo sumanymas, kad iš kuopos iždo būtų paskirta "Laisvei" ir "Vilniai" po $20, o "Liaudies Balsui" $10. Po trumpo apkalbėjimo šis sumanymas tapo priimtas ir vienbalsiai nutarta, kad taip būtų padaryta. Toliau ji sakė: Kurie laikraščių skaitytojai dar nesate panaujinę savo prenumeratos ir norėtumėt prisidėti su auka, kreipkitės pas Oną Wellus, ji mielu noru jums pagelbės.

LDS 6 kp.
susirinkimas lapkr. 6 d.

Sekantis LDS 6 kuopos narių susirinkimas įvyks lapkričio 6 d., Sokol salėje, 226 Clinton St. Pradžia 7 val. vakare. Šiame susirinkime turėsime aptarti keletą svarbių reikalų. Prašomi visi kuopos nariai dalyvauti.

ONA WELLUS,
LDS 6 kp. narė

Scranton, Pa.

Ir vėl nenugalimoji mirtis išplėšė iš mūsų pažangiečių būrelio dar vieną auką. Spalio 8 d., ištikta paralyžiaus smūgio ir išbuvus be sąmonės porą dienų, mirė Ona Čerkauskaitė, išgyvenusi arti 73 m. amžiaus.

Spalio 11 d. susirinko būrelis jos giminių ir draugų suteikti velionei paskutinį patarnavimą, o ji savo karste, tarpe vainikų ir puokščių išrodė lyg kad tik ką užmigus. Apie 11 valandą Onutė liko išlydėta į kapus, kur K. Genys pratarė keletą atsisveikinimo žodžių, o laidotojas, užbaigė liūdnas apeigas. Dalyviai buvo pakviesti į užkandinę ir skaniai pavaišinti.

Dar noriu truputį parašyti apie Onutės gyvenimą, kurį ji praleido pažangioj savyjautoj. Visuomet buvo su pažangiečiais, sielojosi dėl vargdienių likimo. Perskaitė daug knygų ir turėjo gerą supratimą apie pasaulinę padėtį.

Liko giliame nuliūdime sesuo Marytė ir brolis Vladas, o taip pat skaitlingas būrelis tolimesnių giminių ir draugų, kuriems reiškiu gilią užuojautą.

Ilsėkis, Onute. amžinai, o mes tave prisiminsime, kol gyvi būsime.

* * *

Rugsėjo 22 d. sukako du metai, kai mirė Ignas Klevinskas, kuris per visą savo gyvenimą buvo atsidavęs pažangai ir veikė, iki jam sveikata tarnavo. Ir taip išsikankinęs Veteranų ligoninėje metus ir pusę, užmigo amžinu miegu.

Antanas Galinauskas, išbuvęs ligoninėje apie tris mėnesius, dabar randasi savo namuose, bet dar vis nesijaučia gerai. Linkiu ligoniui atgauti sveikatą.

K. G.

Hartford, Conn.

L. M. Klubo spaudos parengimas pavyko gana gerai. Ačiū kitų kolonijų žmonėms už atsilankymą ir rėmimą kilnaus darbo.

Programos vedėja Ona Silks labai nuosekliai pravedė popietę. Ji taip pat buvo pirmoji suruošime parengimo.

Laisvės choras gražiai sudainavo penkias daineles po vadovybe Wilma Hollis, akampanuojant L. Halloran. Kaip visada, taip ir šį syki Wilma Hollis ir Elenutė Brazauskienė žavėjančiai sudainavo po porą dainelių. Carry Halloran, jaunutė mergaitė, pašoko airių ir škotų šokius. Tai tikrai buvo graži dalis programos. Carry, dukrytė pianistės L. Halloran, pirmą kartą tarp lietuvių pasirodė, bet ji gerai atsižymėjusi kaip solistė šokėja. Praėjusiais metais ji su grupe jaunų šokėjų lankėsi Airijoje.

Buvo malonu rengėjom matyti žmones iš tolimų kolonijų, taip pat ir vietinius. Pasigedome niujorkiečių šiemet, taipgi ir kitų, kurie nedalyvavo, nors pirmiau visada atsilankydavo. Mat, laikas tėvas dirba savo darbą. . .

Daug malonumo suteikė Laisvės Choro nariai ne tik dainuodami, bet ir padedami rengimo darbe. Didelis ačiū visiems.

Prie parengimo pinigais prisidėjo (po $5) L. Butkevičienė ir M. Raulinaitienė. O. Silks davė gražų rankų darbo uždangalą kamodei, o sekančios prisidėjo su maistu: M. Barnett, J. V. Kazlau, J. Vasil, O. Žilinskienė, A. Skardžius, O. Silks.

Parengimo komisija: O. Silks, M. Barnett, O. Žilinskienė, V. Kazlau, J. Vasil.

* * *

Spalio 22 d., antrą valandą po pietų 157 Hungerford Street bus rodomi paveikslai (slides). Al. Dupša iš Worcester, Mass., rodys. Jis rodys iš savo kelionės po Lietuvą. Šį pobūvį rengia Laisvės Choras. Kviečiame visus.

* * *

Lapkričio 5 d. pirmą valandą po pietų Namo Bendrovė rengia pietus 157 Hungerford St. Visi kviečiami dalyvauti, nesigailėsite.

V. K.

St. Petersburg, Fla.

Sekmadienį, spalio 1 d., įvyko LLD 45 kuopos mėnesinis susirinkimas. Susirinkimą atidarė ir jį pravedė kuopos pirmininkas Jonas Mileris. Protokolų sekretorė A. Aleknienė perskaitė praėjusio susirinkimo nutarimus.

Vice pirmininkas Juozas Bakšys pateikė raportą iš kuopos vasarinės veiklos. Jis sakė, kad šią vasarą daug kuopos narių buvo išvykę ilgesniam laikui atostogų. Matose, kad visi laimingai sugrįžo. Taipgi, ir kuopos pirmininkas Jonas Mileris su žmona buvo išvykę ilgesniam laikui. Tačiau kuopos veikla ėjo kaip ir visuomet. Turėjome pobūvius ir salė buvo užpildyta svečiais.

Kadangi J. Bakšys šiuo laiku eina ir finansų sekretoriaus pareigas, tai pateikė finansinį raportą. Kuopos iždininkas Jonas Rūbas sutiko su raportu.

Pirmininkas sakė, kad jis dėkingas kuopos valdybai, parengimų komisijai, nariams ir svečiams už atsilankymą į mūsų pobūvius. Nors pirmininkas kaip jis pats sakė "buvau ir pražuvęs" ilgesnį laiką, tačiau mūsų kuopos veikimas ėjo gražiai, organizuotai.

Parengimų komisijos raportą pateikė Eva Valley, M. Raškauskienė ir V. Wilkauskas. Raportai vienbalsiai priimti.

"Laisvės" administracija prisiuntė kuopai laišką, pranešdama, kad "Laisvės" vajus prasidėjo su spalio 1 d. Prašo 45 kuopos talkos sukėlimui $15,000 fondą, taipgi gauti naujų skaitytojų ir atnaujinti senuosius. "Laisvės" vajininku sutiko būti Povilas Alekna.

Chicagos "Vilnies" direktoriai prisiuntė kuopai laišką, taipgi prašydami talkos jų vajuje ir sukėlimui $20,000 fondan. "Vilnies" vajaus pradžiai 45 kuopa paskyrė $300. Vajininku sutiko būti Jonas Stančikas.

LLD Centro sekretorė Ieva Mizarienė prisiuntė kuopai padėkos laišką už pasveikinimą LLD suvažiavimo. Taipgi prisiuntė kuopai blankas balsavimui Centro Komiteto 1973-1974 metams.

Ona Lasnikienė savo mirusio giminaičio D. Lasniko, buvusio "Laisvės" ir "Vilnies" skaitytojo, metinės sukakties proga, aukojo "Laisvei" ir "Vilniai" po $25. Ačiū jai.

Buvęs 45 kuopos finansų sekretorius Julius Greblikas dėl susilpnėjusios sveikatos atsisakė nuo pareigų. Jas perėmė J. Bakšys.

Sunkiai serga kuopos narys Adolfas Sireika. Jo sūnus išvežė jį į Rochester, N. Y. Kuopos nariai linki jam greit susveikti.

Sekantis kuopos susirinkimas įvyks sekmadienį, lapkričio 5 d., 11 val. ryte. Vieta: 314 - 15th Ave. South. Kviečiame visus.

V. B-nė

Elizabeth, N. J.

LLD 25 kuopos susirinkimas įvyks spalio 29 dieną, sekmadienį. Pradžia 2 val. dieną. Vieta: 460 Brookside Place, Cranford, N. J., pas visiems gerai žinoma draugę Liliją Novak. Kviečiu visus dalyvauti.

J. GIEDRAITIS
Užrašų sekr.

Waterbury, Conn.

IŠ VEIKLOS

Spaudos naudai parengimai Waterburyje ir Hartforde gerai pavyko. Abiejuose parengimuose komisijos gerai svečius priėmė ir pavaišino puikiais pietumis. Ir dar abiejuose parengimuose buvo duota graži, įvairi dainų programa.

Waterburyje dainų programą išpildė svečiai iš New Yorko, Aido Choro nariai. Girdisi, kad parengimo dalyviai buvo viskuo gerai patenkinti.

Hartfordo Moterų Apšvietos Klubo suruoštame parengime buvo gražių svečių būrelis. Visi matėsi patenkinti pietumis ir gražia, įvairia programa. Vietos Laisvės Choras sudainavo daug gražių dainelių. Taipgi viena šokikė pašoko keletą šokių. Gaila, kad jos vardo nenugirdau.

Atrodo, kad iš tų dviejų parengimų spaudai bus naudos. Girdisi balsų, kad daugiau tokių parengimų būtų suruošta kituose miestuose.

J. STRIŽAUSKAS

Mes padidinom mūsų štabą, kad galėtų greičiau išsiųsti paketus. Greitai siųskite savo paketus mums o mes viską sutvarkysime.

PAKETAI-DOVANOS

Į TARYBŲ SĄJUNGĄ SENA PASITIKIMA FIRMA

Tarnauja ir toliau savo nuolat augančiai klijentūrai 40 metų egzistencijos tradicijose

Jei Jūs esate vienas iš tūkstančių mūsų patenkintų klijentų mes dėkojame Jums už palaikymą.
Jei nesate mes kviečiame išbandyti mūsų patarnavimą ir Jūs būsite mums dėkingi.

Tos pačios dienos eiga Paštu gautiems paketams

Dėl naujausių katalogų ir paskutinių nuostatų kreipkitės į:

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

PRISIJUNGĘ SU PODAROGIFTS, INC.
723 WALNUT STREET PHILADELPHIA, PA. 19106
Phone (215) 935-3455

Atydos! Naujas adresas—New York Central Office:
240 Fifth Avenue, New York, N. Y. 10001
tarp 27 ir 28 gatvių. Subway iki 28th Street BMT, EE ir RR Busais Num. 1, 2, 5 ir 15
Telephone (212) 725-2449
arba į bet kurią mūsų atstovybę bei skyrių:

BALTIMORE, MD. 21224
3206 Eastern Avenue
DI 2-2374

CHICAGO, ILL. 60622
2242 W. Chicago Ave.
BE 5—7788

CLEVELAND, OHIO 44119
787 East 185th Street
486-1836

DETROIT, MICH. 48210
6460 Michigan Avenue
TA 5-7560

ELIZABETH, N. J. 07201
956A Elizabeth Avenue
354-7608

HAMTRAMCK, MICH. 48212
11415 Jos Campau Avenue
365-6350

HARTFORD, CONN. 06103
11 Charter Oak Ave.
249-6255

KANSAS CITY, KANSAS 66102
18 So. Bethany
AT 1-1757

LOS ANGELES, CALIF. 90026
2841 Sunset Blvd.
382-1568

MIAMI, FLA. 33138
6405 Biscayne Blvd.
FR 9-8712

MINNEAPOLIS, MINN. 55418
2422 Central Ave., N. E.
Telephone: (612) 788-2545

NEW BRITAIN, CONN. 06052
97 Shuttle Meadow Ave.
224-0829

NEW YORK, N. Y. 10003
101 First Avenue
OR 4-3930

OMAHA, NEBR. 68107
5524 S. 32nd St.
731-8577

PARMA, OHIO 44134
5432 State Road
749-3033

PHILADELPHIA, PA. 19123
1013 N. Marshall Street
WA 5-8878

PITTSBURGH, PA. 15222
346 Third Ave.
GR 1-3712

ROCHESTER, N. Y. 14621
683 Hudson Ave.
BA 5-5923

SAN FRANCISCO, CALIF. 94122
1236 — 9th Avenue
LO 4-7981

SEATTLE, WASH. 98103
1512 N. 39th St.
ME 3-1853

SOUTH BOSTON, MASS. 02127
390 West Broadway
AN 8-8764

SOUTH RIVER, N. J. 08882
168 Whitehead Ave.
257-2113

TRENTON, N. J. 08611
730 Liberty Street
LY 9-9163

VINELAND, N. J. 08360
Parish Hall
West Landis Ave.
(609)691-8423

WORCESTER, MASS. 01604
82 Harrison Street
798-8347

Binghamton, N. Y.

IEVA PEMPYTĖ ČEKANAUSKIENĖ
Mirė rugsėjo 24 d., š. m.

Reiškiame gilią užuojautą jos sūnui Adolph ir jo šeimai, dukrai Aldona Dudak ir jos šeimai, 4 anūkėliams ir 2 proanūkėliams, sesutėms, gyvenantiems T. Lietuvoje, ir visiems artimiesiems.

J. Vaicekauskas	J. Strolis
K. Vaicekauskienė	N. Strolienė
J. Vėžis	S. Vaineikis
H. Vėžienė	P. Mačiukas
U. Šimoliūnienė	M. Lužinienė
J. Slesoraitis	K. Juozapaitienė
E. Slesoraitienė	J. O. Baka
J. Kireilis	O. Shultz
O. Kireilienė	H. Žukienė
L. Mainonienė	A. Žolynas
N. Judikaitienė	P. Jasilionienė
O. Sdann	A. Navalinskas
J. Burtas	J. Navalinskienė
M. Burtienė	V. Kumpan
V. Kazėnas	A. Kumpan
O. Wellus	Joe Lynn
E. Ewanow	Mary Lynn
Florence Ewanow	Walter Keršulis
J. Žemaitis	Bronė Keršulienė
A. Žemaitienė	A. Maldaikienė

Brooklyn, Conn.

ANTANAS BRIEDIS

Mirė rugsėjo 27 d., š. m.

Mano giliausia užuojauta velionio žmonai Stasei, dukrom, anūkams ir artimiesiems.

ANNA BACKIS
Brooklyn, N. Y.

Mirus

ONAI ČERKAUSKAITEI

Spalio 8, š. m.

Reiškiame gilią užuojautą jos artimiesiems.

Lucy Rauduvė	B. Tuškevičius
Ella Sakevich	Kazys Genys
Milda Kasparitė	Velionės draugas
Aldona Grigaitienė	Amilija Kasparienė

Jonas ir Margaret Gluoksniai
— Scranton, Pa. —

NEW YORKO NAUJIENOS

Brooklyne gazo eksplozijoje vienas darbininkas žuvo, 7 buvo gazo dujomis apdusinti. Jamaikoje gazo vamzdžiui sprogus du užmušė, keletą sužeidė.

•

Policistas Bronskis buvo šūviu sužeistas, kai jis ir kitas policistas įsiveržė Bronxe į Taurus the Bull sociali klubą. Areštavo apsiginklavusius 4 žmones ir rado nemaža įvairių narkotiku bei ginklų.

•

Mrs. S. Santiago S. Bronxe išgelbėtą iš degančio namo, kurį padegė maskuotas plėšikas, ją apiplėšęs ir bandęs pasmaugti.

•

Queens College desėtkas studentų ir du mokytojai aukojo savo kraujo sužeistiems kare Indokinijos žmonėms. Indokinijai medicininės pagalbos komitetas veda nacionalinį vajų, kad galėtų suteikti daugiau pagalbos sužeistiems Indokinijos žmonėms.

•

Gus Hall for President *Jarvis Tyner for Vice-president*

Komunistų partijos kandidatai kalbės masiniame rinkimų mitinge lapkričio 2 d., Town Hall, 123 W. 43 St., Manhattane. Įėjimas $1. Pradžia 8 val. vakare. Jie aiškins, kaip lapkrčio 7 d. rinkimuose sumušti reakciją, sulaikyti Nixoną. Rengėjai kviečia piliečius šiame svarbiame mitinge dalyvauti.

•

Kompartijos rinkimų komitetas prašo savanorių talkos svarbiausia išdalinti piliečiams informacinius lapelius, kaip rinkimuose balsuoti. Tuo reikalu galima pašaukti John Gallo, 924-0550.

•

Macy krautuvių tarnautojai buvo išsikovoję 7% algų pakėlimą. Federalinė Algų taryba numušė iki 5.5%. Numušimas paliečia daugiau kaip 12,000 darbininkų. Tuo pačiu metu prekių kainų kilimo nesulaiko.

REP.

Iš laiškų

Gerb. redakcija,

Jau baigiasi metai, kaip aš esu jūsų laikraščio skaitytoja. Su malonumu ir nekantrumu laukiu sekančio numerio, kuris kaskart atneša žinias iš jūsų gyvenimo, veiklos ir mokslo pasaulio.

Dėkinga redakcijai, kuri nelengvomis sąlygomis išleidžia didelės apimties laikraštį su įvairiapusišku ir teisingu gyvenimo pavaizdavimu.

Prašau jūs, gerbiamoji redakcija, tarpininkauti ir mano vardu padėkoti tam, kuris užprenumeravo man "Laisvę".

Su pagarba, BENEDIKTA DUMBLIAUSKAITĖ

Kaunas,
1972,X.8.

REDAKCIJOS PASTABA: Laikraštį jums išrašė A. Juškevičienė, Stamford, Conn.

"LAISVĖS" VAJUS

GAVIMUI NAUJŲ SKAITYTOJŲ

Vajus prasidėjo su 1 d. Spalio ir baigsis 31 d. Gruodžio

KONTESTANTŲ STOVIS DABAR YRA TOKS:

	Punktai
J. Jaskevičius, Worcester	600
Kanados vajininkai	520
Philadelphijos vajininkai	368
Connecticut valst. vajininkai	363
New Jersey valst. vajininkai	304
S. Rainard, Brockton, Mass.	288
L. Bekešienė, Rochester, N. Y.	264
Detroito vajininkai	144
L. Tilwick, Easton, Pa.	108
Binghamton, N. Y.	84
J. K. Mažukna, Pittsburgh, Pa.	72
S. Puidokas, Rumford, Me.	68
J. Stanienė, Baltimore, Md.	36
So. Bostono vajininkai	36
Chicago, Illinois	36
Brooklyno vajininkai	36
K. Genys, Scranton, Pa.	36

****

Sekanti vajininkai prisiuntė atnaujintų prenumeratų: M. Svinkūnienė, Waterbury, Conn., 6; Margaret Valinčius, New Haven, Conn., 1; K. Kilikevičius, Toronto, Canada, 2; Felicia Shimkus, Arlington, N. J., 8; K. Paciūnas, Elizabeth, N. J., 1; S. Rainard, Brockton, Mass., 7; L. Bekešienė, Rochester, N. Y., 7; J. K. Alvinas, Royal Oak, Mich., 1; Raymond Stakėnas, Scottsville, Mich., 3; J. Vaicekauskas, Binghamton, N. Y., 2; S. Puidokas, Rumford, Me., 1; Mary Grager, Chicago, Ill., 1; Jonas Grybas, Richmond Hill, New York, 1.

AUKŲ Į FONDĄ GAUTA SEKAMAI:

M. Svinkūnienė, Waterbury, Conn., prisiuntė aukų $282.
Aukojo: Nuo LLD 28 kp. parengimo . . . $150.00
M. Svinkūnienė 100.00
Joseph Pakutka 25.00
A. Rakoža 6.00
Joseph Zelenakas 1.00

****

S. Puidokas, Rumford, Me., rašo: Čia randate $61 aukų nuo J. Krapavicko iš Auburn. Tai vienintėlis toks Maine valstijos patriotas. Linkiu jam daug metų sveikam gyventi. Ačiu už auką laikraščiui John. (S. P.).

****

Violet Taraškienė, San Leandro, Calif., rašo: Čia rasite čekį sumoje $50 į "Laisvės" fondą, nuo LLD 198 kp. (Oakland) parengimo dėl Frank ir Dorothy Machulių, jų 50 m. vedybų sukakties proga.

****

J. Petrus, Haverhill, Mass., prisiuntė $30.
Aukojo: Jonas ir Petronėlė Petrus $20.00
Kuodžiai 10.00

****

Felicia Shimkus, prisiuntė $40.
Aukojo: Felicia Shimkus, Arlington, N. J. prisiminimui savo mirusio vyro Frank ir mirusio sūnaus Edward...$25.00
George ir Celia Kairis, Kearny, N. J. . . . 11.00
Po $1: Brone Ostapuk, Newark, N. J.; A. Josmanta, Harrison, N. J.; P. Raymond, Kearny, N. J. ir B. Kushlienė, Riverdale, N. Y.

****

L. Bekešienė, Rochester, N. Y., prisiuntė $25.
Aukojo: A. Krumpas $21.00
Po $1: P. Barzdaitienė, V. Bulienė, V. Berkevičia ir R. Sherelis.

****

Raymond Stakėnas, Scottville, Mich., prisiuntė $26.
Aukojo: Peter Smalstis $11.00
Marcella Klastow 10.00
Raymond Stakėnas 5.00

****

NUO KITŲ GAUTA SEKAMAI:

B. Kirstukas, Chicago, Ill.	$33.00
J. Niuro, Brockton, Mass.	26.00
Hartfordo svečias	25.00
William Karlan, Jensen Beach, Fla.	25.00
M. P. Karpavičiai, Nashua, N. H.	20.00
J. J. Jordan, Three Bridges, N. J.	16.00
Antanas Swetkosy, Livonia, Mich.	15.00
Ed Strellis, Longueuil, Canada	14.70
S. Rainard, Brockton, Mass.	11.00
Frances Witkowsky, Ossining, N. Y.	11.00
Anastasia Paukštys, E. Paterson, N. J.	11.00
Paul Bukis, Vancouver, B. C.	10.00
Mary Tamelienė, Flushing, N. Y.	10.00
Anna Kazlauskienė, Carle Place, N. Y.	10.00
Juozas Bolis, Nashua, New Hampshire	10.00
Margaret Valinchus, New Haven, Conn.	6.00
Emily Pazarskas, Chicago, Ill.	6.00
J. K. Vaicekauskai, Binghamton, N. Y.	6.00
P. Paulauskienė, McKees Rocks, Pa.	6.00
Remėjai iš Miami, Fla.	5.00
Or. Blezies, New Haven, Conn.	5.00
Women's Neighborhood Club, New Haven, Conn.	5.00
A. Lipčius, Eddystone, Pa.	1.80

Po $1: Anna Norkus, Detroit, Mich.; Adam Chepulis, Maspeth, N. Y.; Joseph Watson, Boston, Mass.; Agnes Bogan, Miami, Fla.; Lucy Bargnis. New Haven, Conn.

****

Dabar gauta $807.50. Anksčiau įėjo $2,748.60. Viso pasidaro $3,556.10.

****

Ačiū organizacijoms ir pavieniams už dovanas, taipgi vajininkams už pasidarbavimą.

Esame išsiuntinėję vajininkams knygeles su bilietukais. Pirmutiniai, kurie prisiuntė po $5 už knygelę, tai C. K. Urban, Hudson, Mass., ir L. Butkevich, Hartford, Conn. Šie pinigai neįskaitomi į fondą. Atskiras reikalas.

ADMINISTRACIJA

Montello, Mass.

SERGANTIEJI "LAISVĖS" SKAITYTOJAI

July Gerulskienė jau daugiau kaip keturios savaitės guli ligoninėje. Ją lanko duktė ir sesuo.

Agota Kukaitienė buvo ligoninėje, turėjo mažą operaciją. Dabar gydosi namie. Ją prižiūri duktė Biruta.

Marcelė Žalukienė sunkiai susirgo. Randasi ligoninėje. Ją lanko ir prižiūri duktė ir žentas Vasariai.

Adolph Yučius, LDS 67 kp. narys, buvo sunkiai susirgęs. Buvo ligoninėje. Dabar jau namie.

Linkiu ligoniams laimingai susveikti.

GEORGE SHIMAITIS

22 bilijonai pelno

Washingtonas. - Senatorius Moss kaltina Nixoną už leidimą didžiajam bizniui iškelti produktų kainas.

Tokiu būdu didysis biznis prisiplėšia į metus 22 bilijonus 5 milijonus dolerių ekstra pelno iš prekių pirkėjų-vartotojų.

Kaip žinia, darbininkų algos sukontroliuotos o prekių kainos nuolat kyla.

Redakcijos atsakymai

LLD kp. valdybai, Detroit, Mich. - Jūsų pranešimo apie kuopos susirinkimą spalio 18 dieną nebesuspėjome įdėti į spalio 13 dienos "Laisvę". Jis mus pasiekė pavėluotai. Labai atsiprašome.

Ta pačia proga norime pastebėti ir kitų organizacijų valdyboms bei veikėjams, kad kadangi "Laisvė" išeina tik kartą į savaitę, tai pranešimus apie susirinkimus turite prisiųsti anksčiau, nereikia laukti paskutinių dienų.

HONOLULU, Hawaii. - Dokininkai paskelbė streiką kompanijoms, kurios nesutinka patenkinti unijos reikalavimų. Streikieriai uostą piketuoja.

NEW DELHIS. - Indijos Kompartija veda intensyvę kovą prieš nedarbą ir aukštas prekių kainas. Policija areštavo daugiau kaip 6,000 kovojančių komunistų. Protesto demonstracijoje dalyvavo apie 500,000 žmonių.

SVEIKINIMAS

Sveikinu visus čia JAV ir LTSR, TSRS Partijos idealistus, ištikimus lietuvius kultūros veikėjus, mokslo rašėjus, meno kūrėjus ir visus žmones, teisingai dirbančius. Sveikinu visus su Didžiojo Spalio šventėmis ir su 50 metų Tarybų Sąjungos įsikūrimo Jubiliejum. Linkiu, kad mūsų planetoje įsiviešpatautų teisinga tautų taika, ramybė, draugiškumas, bendradarbiavimas, užsitikėjimas, ir kad visų tautų darbo žmonių būtų visame pasaulyje socialė pergalė, laimė ir laisvė.

JONAS SMALENSKAS,
Miami, Fla.

SEKMADIENĮ, SPALIO 22 DIENĄ

AIDO CHORAS

rengia

"LAISVĖS" SALĖJE

POETUI-RAŠYTOJUI VACIUI REIMERIUI

IŠLEISTUVES

Meninę programą išpildys Aido Choras ir solistai. Tikimės, kad gerbiamas svečias teiksis mums paskaityti ką nors iš savo kūrybos. Po programos bus vaišės. Aido Choras kviečia visus atsilankyti. - Valdyba.

Vieta 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y.
Pradžia 2 val. p. p. Įėjimas auka $3

"AIDAS" RENGIA POETUI VACIUI REIMERIUI IŠLEISTUVES

Paviešėjęs virš dvejetą mėnesių Amerikoje ir plačiai pavažinėjęs po mūsų šalį, poetas - rašytojas Vacys Reimeris žada grįžti tėvynėn šio mėnesio pabaigoje.

Tad šio mėnesio 22 dieną, sekmadienį, "Laisvės" salėje, Aido choras rengia gerbiamam svečiui iš T. Lietuvos, išleistuves. Bus meninė programa. Aišku, kad taip pat turėsime progą pasiklausyti mielojo svečio V. Reimerio poezijos.

Po programos bus skanios vaišės. Pradžia 2 val. p. p. Įėjimo auka $3. Aidas kviečia atsilankyti.

VALDYBA

TSRS javų derlius

Maskva. - Dėl didelės šią vasarą sausros smarkiai nukentėjo Tarybų Sąjungoje javų derlius. Gauta grūdų 167 milijonai tonų, maždaug tiek, kiek buvo gauta 1966 metais.

Kad pakaktų saviems reikalams ir dar sutartimis pažadėtui eksportui į kitas šalis, TSRS perka iš užsienio apie 20 milijonų tonų. Apie 40 bušelių sudaro toną.

Pasirodo, grūdų krizės Tarybų Sąjungoje nebus.

Protestuoja prieš JAV submarinų baze

Roma. - Italijoje auga protestų judėjimas prieš Amerikos planuojamą atominių submarinų bazę Maddalena saloje, arti Sardinijos.

Italijos mokslininkai aiškina, kad tokia bazė sudarytų radiacijos pavojų gyventojams ir augmenims.

BILLINGS, Mont. - Aliejaus, Chemikalų ir Atominių Darbininkų unijos distrikto 2 taryba vienbalsiai užgyrė McGoverną. Taryba atstovauja šešias valstijas.

Pramogų Kalendorius

SPALIO 22 DIENĄ

Aido choras rengia išleistuves "Laisvės" salėje "Gimtojo Krašto" vyriausiam redaktoriui poetui Vaciui Reimeriui. Po meninės programos bus vaišės. Pradžia 2 val. Auka $3. Aidas kviečia atsilankyti.

LAPKRIČIO 12 D.

Sekmadienis. Įvyks "Laisvės" koncertas. Liet. Piliečių Klube, Maspethe. Pradžia 2 val. Bus labai įdomi meninė programa.

GRUODŽIO 17 D.

Lietuvių Literatūros Draugijos 185 kuopa ruošia Laisvės salėje popietę su kava, užkandžiais, menine programa ir paskaita apie prieš 50 metų Tarybų Sąjungos įsisteigimo reikšmę Lietuvai ir visam pasauliui.

Visi kviečiami ruoštis dalyvauti.

VALDYBA

Mirė

Antradienį apie 4 val. po pietų gavome per telefoną pranešimą iš Binghamton, N. Y., kad ten po sunkios ligos mirė draugė K. Vaicekauskienė. Bus laidojama penktadienį.

Velionė buvo ilgametė žymi Binghamtono lietuvių pažangiajame judėjime veikėja.

Šią liūdną žinią pranešė drg. J. Vaicekauskas.

Mūsų giliausia užuojauta jam ir visiems velionės artimiesiems bei draugams.

Ligoninėj

Brooklynietė Beatrice Briedienė randasi Lutheran ligoninėj, East New York Ave., ir Junius St., Brooklyne. Kambarys 311. Ji ten yra nuo pirmadienio; gydytojai tyrinėja jos sveikatą.

Linkime Beatrice pergyventi nesmagumus ir grįžti sveika į namus.

L. K--tė

CARLE PLACE, L. I.
Liūdnas Prisiminimas
Mano Mylimo Gyvenimo Draugo

Vincento Kazlausko

Mirė spalio 25 d., 1961 m.

Jau praėjo vienuolika metų kaip gamta atskyrė jį nuo mūsų ant visados. Labai graudu ir liūdna be jo, prisimename jį su meile, pagarba ir su liūdesiu širdyje. Lai būna ramu jam ilsėtis aukštame kalnelyje, kurį puošia žalia žolelė ir liūdnai svyruoja medžių šakelės; viešpatauja ten amžina tyla.

Mes neužmiršime jo niekados.

—Anna Kazlauskienė
gyvenimo draugė
ir sūnus su šeima